

► Strukturutredning barnehage og skole

Utnytte funksjonell og ledig kapasitet - minimere investeringsbehov - bygge større kompetansemiljøer

Tilpasse tjenestetilbudet etter befolkningsutvikling

Oppdragsnr.: 52307619 Dokumentnr.: 1 Versjon: 1 Dato: 2024-04-12

Foto: Fotograf BT Stokke AS

Strukturutredning barnehage og skole

Utnytte funksjonell og ledig kapasitet - minimere investeringsbehov - bygge større kompetansemiljøer

Oppdragsnr.: 52307619 Dokumentnr.: 1 Versjon: 1

Oppdragsgiver:

Oppdragsgivers kontaktperson: Mona Mikalsen

Rådgiver: Norconsult Norge AS

Oppdragsleder: Terje Gregersen

Fagansvarlig: Eivind Sørheim

Andre nøkkelpersoner: -

1	2024-04-12	Strukturutredning barnehage og skole	Eivind Sørheim og Terje Gregersen	Eivind Sørheim	Terje Gregersen
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Innhold

1	Innledning	5
1.1	Oppgaven	5
1.2	Førskolebarn i barnehager 2024	7
1.3	Elevtall skoleåret 2023/24	7
1.4	Barnehagene	8
1.5	Grunnskolene	10
1.6	Eksisterende skolekretsgrenser	11
1.7	Status og utfordringsbilder – barnehage	12
1.8	Status og utfordringsbilder – grunnskole	12
2	Førskole- og elevtallsutvikling	14
2.1	Framskrivning av førskolebarn 1-5 år (Hovedalternativet SSB)	14
2.2	Barnehagekapasitet og behov (kommunenivå)	16
2.3	Skolekapasitet og behov	19
3	Vurdering av areal/kapasitet, funksjonell egnethet og byggenes tekniske tilstand - barnehage	21
3.1	Kvalitet i barnehagen	21
3.2	Kvalitet og barnehagestørrelse	22
3.3	Veiledende norm for arealer	24
3.4	Krav til godkjenning av barnehager	25
4	Vurdering av areal/kapasitet, funksjonell egnethet og byggenes tekniske tilstand - skole	27
4.1	Føringer for areal i skoleanlegg	27
4.2	Metoder for vurdering av kapasitet	27
4.3	Metode for vurdering av funksjonell egnethet	30
4.4	Oppsummering av vurdering av kapasitet og funksjonell egnethet	33
5	Beskrivelse av alternative løsninger for barnehage	35
5.1	Vedtatte kriterier	35
5.2	Gran natur- og familiebarnehage – Vesleskogen	35
5.3	Bjoneroa barnehage (og skole)	37
5.4	Grymyr barnehage	39
6	Beskrivelse av konsepter - skole	40
6.1	Føringer for hovedkonseptvalg og hovedalternativer	40
6.2	Konsept 0 – Referanse- og sammenligningskonseptet – videreføring av dagens situasjon med vedlikeholdsetterslep	42
6.3	Hovedkonsept 1: Beholde 4 av 7 skoler – Moen, Sanne og Grymyr avhendes	43
6.4	Hovedkonsept 2 – Beholde 5 av 7 skoler - Moen og Sanne avhendes	48
6.5	Investeringsmessige konsekvenser	53
6.6	Hovedkonsept 3 – Beholde 6 av 7 skoler - Moen skole avhendes	54
6.7	Sammenligning av økonomiske konsekvenser – hovedkonseptene	57
6.8	Andre konsepter – Beholde 6 av 7 skoler – en barneskole	59

6.9	Konsept som er «silt ut»: Beholde 2 av 7 skoler – og bygge en ny tredje barneskole	60
7	Vurdering av hovedkonseptene - skole	61
7.1	Mål og evalueringskriterier	61
7.2	Målsetninger og viktige vurderingspunkter for valg av barnehage- og skolestruktur	62
7.3	Oppsummering og sammenstilling – vurdering av konsept 0-3	64
7.4	Evaluering og vurdering av konsept 1 – beholde 4 av 7 skoler	67
7.5	Evaluering og vurdering av konsept 2 – beholde 5 av 7 skoler	69
7.6	Evaluering og vurdering av konsept 3 – beholde 6 av 7 skoler	71
8	Anbefaling Norconsult	73

1 Innledning

1.1 Oppgaven

Norconsults avdeling for skole- og barnehageplanlegging har vurdert kapasiteten i barnehagene og barneskolene i Gran kommune. Dette er brukt som grunnlag for å vurdere en justering av antall skoler og barnehager. Det er også gjort en vurdering av funksjonell egnethet for barneskolene og de kommunale barnehagene. Den kombinerte barne- og ungdomsskolen Bjønroa er etter bestilling fra oppdragsgiver kun vurdert med tanke på skolekapasitet, og skal ikke være en del av den videre strukturutredningen. De to ungdomsskolene er heller ikke en direkte del av strukturvurderingen.

Kapasitets- og egnethetsanalysen er vurdert med én, felles metode for barnehage og én felles metode for skoleanleggene, som grunnlag for sammenligning. Analysen startet med skolebefaringer i november 2023. Etter bestilling fra oppdragsgiver er det gjort mer overordnede vurderinger av barnehagene, da forholdet mellom barn og kapasitet er mer hensiktsmessig enn for skolene. Barnehagene er følgelig ikke befart, og kapasitetsberegninger er gjort med bakgrunn i tilsendte tall fra Gran kommune.

Hovedfokuset med utredningsarbeidet:

- Tilpasse tjenestetilbudet etter behov og befolkningsutvikling.
- Utrede økonomien, med tanke på både drift og investeringer innenfor sektoren.
- Benytte eksisterende bygningsmasse best mulig og vurdere mulighet for etterbruk av bygningsmassen.

Sentrale utredningsområder:

- Befolkningsutvikling og arealkapasitet totalt i barnehager og skoler.
- Økonomi, særlig med tanke på vedlikeholdsetterlep/behov (jamfør utredning: Tilstandsanalysen for skoler fra 2021).
- Økonomi, med tanke på driftskostnader.
- Boligområder og utviklingsmuligheter i nærheten av tjenestestedet (jamfør arealplanen).
- God geografisk dekning av kommunen med henhold til tjenestesteder og langs ferdselsårer.
- Etterbruk av bygningsmasse.
- Fritt skolevalg og kretsgrenser.

I KS-sak 70/23, «Utredning av barnehage- og skolestruktur – mål og vurderingskriterier» i møte 23. mai 2023 ble dette planarbeidet knyttet opp mot **mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel** slik:

- Vi har et bærekraftig lokalsamfunn som tenker nytt for å gi velferd og god livskvalitet til innbyggerne.
- Vi har god kvalitet på bygningsmassen, god utbedringstakt for vegsystemet, søkelys på trafiksikkerhet og stabil og trygg vannforsyning.
- Tettstedene og grendene våre har gode miljøkvaliteter, et godt tjenestetilbud, trivelige møteplasser og et variert boligtilbud.
- Vi har et lokalsamfunn som fremmer utvikling, læring, trivsel og god helse.

Kommunestyret vedtok følgende mål- og vurderingskriterier for utredningsarbeidet.

1. Gran kommune skal ha **en desentralisert** barnehage- og skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk, selv om **antall tjenestesteder reduseres**.
2. **Kvalitet** i det pedagogiske tilbudet i barnehage og skole sikres ved at en **større andel av ressursene** brukes på **barn og unge**, og **mindre på bygg**.

3. **Nye og nyrenoverte** barnehager og skoler skal ha tilnærmet **full kapasitetsutnyttelse**.
4. Barnehage og skoler skal **sees i sammenheng**, og oppvekstsentre skal etableres der det er **hensiktsmessig**.

I tillegg vektlegges sentrale mål og strategier i **oppvekstplanen** som nå er vedtatt:

- Gjennom danning og utdanning skal vi ruste barn og unge til å bidra til å utvikle samfunnet og framtiden.
- Vi vil ha "vekst gjennom god oppvekst" - med økt bolyst og flere barn og unge i Gran.

Strategier:

- Vi må, som innbyggere, ansatte og politikere, skape gode løsninger sammen.
- Vi vil systematisk synliggjøre kvaliteten på oppvekstområdet i Gran.
- Vi må utnytte kapasiteten i barnehage- og skolebygg til det fulle.

1.2 Førskolebarn i barnehager 2024

Tabell 1: Antall førskolebarn i barnehager, 2024.

Kommunale barnehager	Antall barn 2024
Fagerlund barnehage	88
Solheim barnehage	57
Marka barnehage	41
Bjørklund barnehage	24
Grymyr Oppvekstsenter	16
Gran Natur- og familiebarnehage	14
Bråkmakergata familiebarnehage	4
Bjøneroa barnehage	9
Sum	253

Private barnehager	Antall barn 2024
Bergseng bondegårdsbarnehage	31
Emsetrolla familiebarnehage	10
Espira Romholt barnehage	63
Rakalauv barnehage	38 (40)
Røysum barnehage	25
Trulserudenga barnehage	73
Sum	240 (242)

I de kommunale barnehagene går det 253 barn i 2024 og 240 barn i de private barnehagene. Samlet går det 493 barn i barnehager i kommunen.

1.3 Elevtall skoleåret 2023/24

Gran kommune har skoleåret 2023/24 sju kommunale barneskoler, én kombinert barne- og ungdomsskole og to ungdomsskoler. Basert på Grunnskolens informasjonssystem (GSI), er det skoleåret 2023/24 registrert 943 barneskoleelever i Gran kommunes sju barneskoler. Inkludert alle elevene i den kombinerte barne- og ungdomsskolen på Bjøneroa, samt Brandbu ungdomsskole og Gran ungdomsskole, er det totale elevtallet 1482.

Skole	Elevtall 2023/24 (GSI)
Brandbu barneskole	277
Fredheim skole	95
Grymyr oppvekstsenter	33
Jaren skole	124
Moen skole	141
Sanne skole	77
Trintom skole	196
Sum barneskoler	943

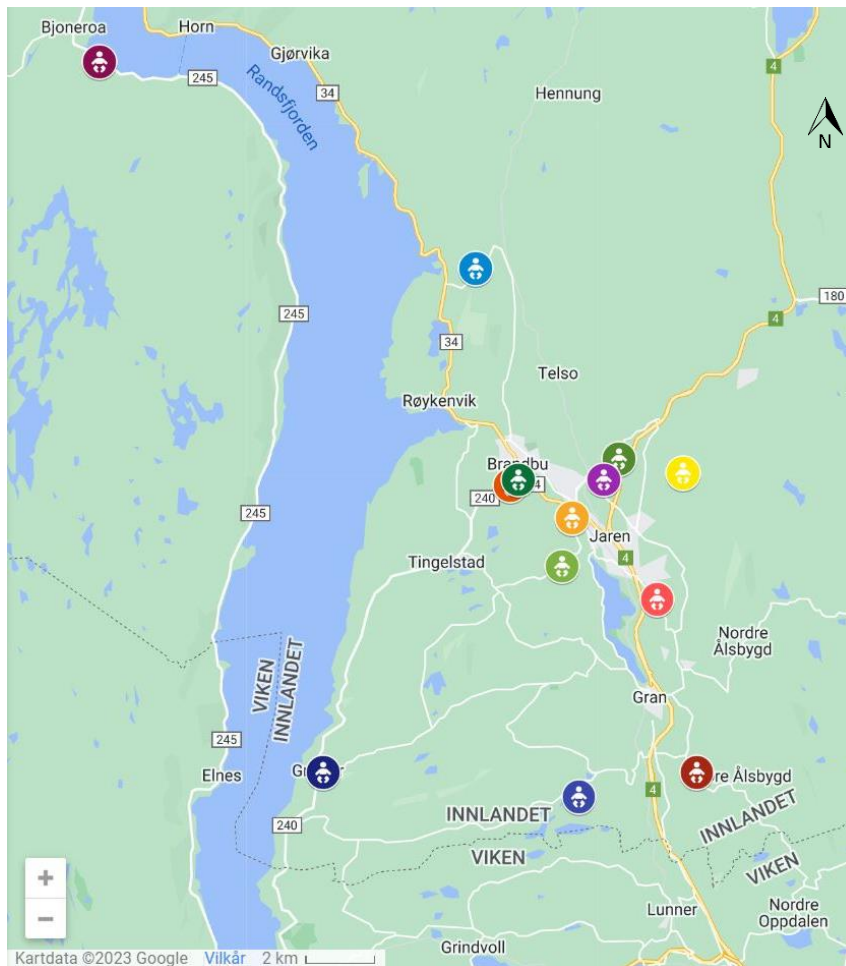
Bjoneeroa skole (1-10)	58
Brandbu ungdomsskole	240
Gran ungdomsskole	241
Sum barne- og ungdomsskoler	1482

Tabell 2: Elevtall pr. skole for skoleåret 2023/24 – GSI

1.4 Barnehagene

Det er 13 barnehager (kommunale og private) i Gran kommune. Bjoneeroa barnehage (kommunal) ligger lengst nord, og her skal det videreføres et kommunalt barnehagetilbud. Barnehagene har en lokalisering som er godt avstemt med hvor innbyggerne bor, og det er god balanse mellom kapasitet og behov for barnehageplasser på kommunenivå.

- Bjoneeroa Barnehage
- Bjørklund barnehage
- Fagerlund Barnehage
- Gran natur- og familiebarnehage
- Grymyr oppvekstsenter
- Marka barnehage
- Solheim barnehage
- Bergseng Bondegårdsbarnehage
- Emsetrolla Familiebarnehage
- Espira Romholt barnehage
- Rakalauv barnehage
- Røysum barnehage
- Trulserudenga Barnehage

Figur 1: Kart med oversikt over alle barnehager i Gran kommune.

Barnehageloven regulerer etablering, godkjenning og drift av alle barnehager i kommunen. Det er kommunen som barnehagemyndighet som behandler alle søknader om godkjenning av barnehager. Dette er uavhengig av om det er private eller kommunen selv som ønsker å etablere en barnehage, og om man ønsker å starte en ordinær barnehage, familiebarnehage eller åpen barnehage.

Ordinære barnehager er barnehager som har et heltids pedagogisk barnehagetilbud. Barnehagen kan tilby heltids- og deltids plasser. Barnehagene kan ha ulik profil og eierform, og kan ha vedtektsfestet særlige formål i forhold til livssyn og verdigrunnlag. Alle ordinære barnehager skal ha en styrer og pedagogisk leder(e) som fyller kompetansekrav satt i lovverk. De må også følge både pedagog-, bemanning- og arealnorm fastsatt i lov og forskrifter.

Familiebarnehage er barnehager som hovedsakelig er godkjent i private hjem. Det er ikke et krav at de ansatte skal ha pedagogisk utdanning, men assistentene i familiebarnehagen skal motta veiledning av en barnehagelærer. Familiebarnehager kan ha inntil 10 barn.

Åpen barnehage er et barnehagetilbud for barn i barnehagealder, som kommer sammen med foreldre. Man trenger ikke å søke om plass. En åpen barnehage skal ha en styrer og pedagogisk leder, men det er gjerne en kombinert stilling. Personale skal planlegge, gjennomføre og evaluere aktiviteter og drift for barn med foreldre.

I Gran kommune er det 12 ordinære barnehager, 7 kommunale og 5 private, og 2 familiebarnehager, 1 kommunal og 1 privat.

Kommunen er eier for de kommunale barnehagene. De inngår i det kommunale systemet, både administrativt og politisk. Kommunen som barnehageeier må derfor, i tillegg til de nasjonale føringene, også følge opp kommunes politiske føringer for barnehagene sine.

Utdanningsdirektoratet (Udir) oppgir at eierskapet for de private eierne ikke er avgrenset av kommune og/eller fylkesgrenser. Uavhengig av om du eier en enkeltstående barnehage eller et konsern, så inngår de ikke i det kommunale systemet, verken administrativt eller politisk. Private eiere trenger ikke å følge lokale politiske føringer, kun de nasjonale føringene. Dette innebærer at de ikke rapporterer til kommunens administrative og politiske ledelse.

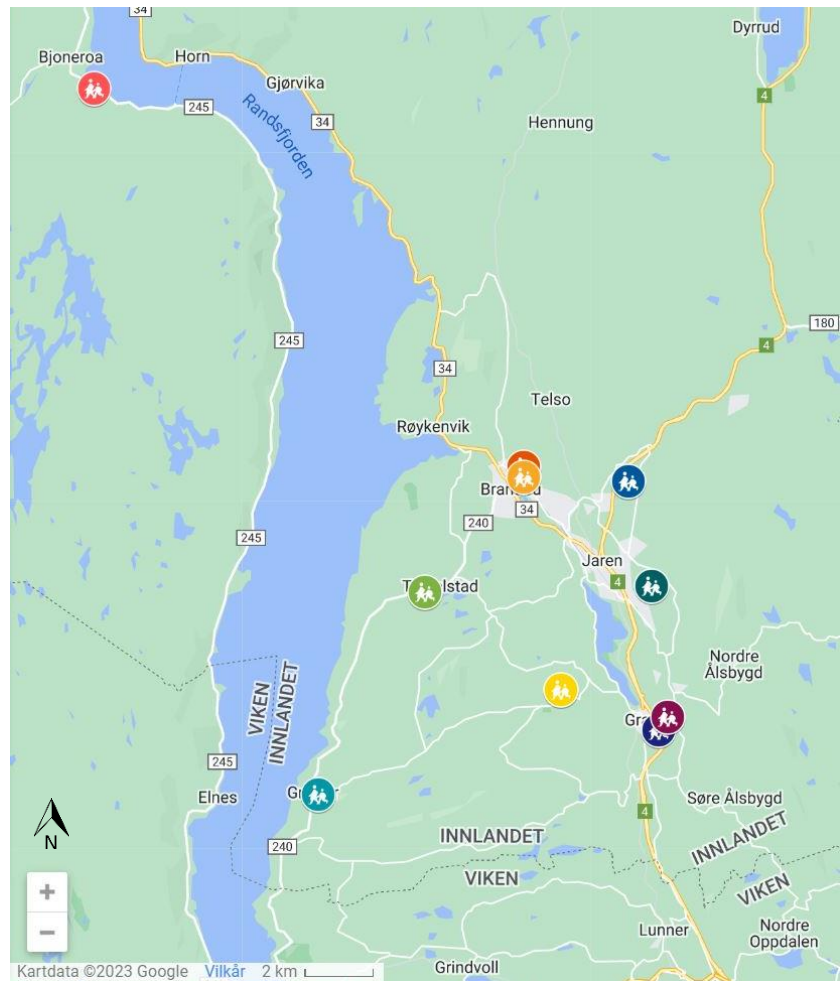
Udir oppgir også at det er kommunen som lokal barnehagemyndighet som veileder og fører tilsyn med kommunale og private barnehager i tråd med gjeldende regelverk. Det er to unntak til dette. Udir har fått ansvaret for økonomisk tilsyn med de private barnehagene. Statsforvalterne kan føre tilsyn med barnehager i særlige tilfeller.

Det er kommunen som barnehagemyndighet som også har ansvar for å planlegge kapasitetsbehovet i barnehagesektoren og sørge for at retten til barnehageplass blir oppfylt.

1.5 Grunnskolene

Bjøneroa skole ligger lengst mot nord. Reise til de øvrige skolene krever ferje over Randsfjorden. Grymyr er det eneste oppvekstsenteret, og ligger lengst mot vest. Barneskolene Fredheim og Sanne ligger på vestsiden av Viggadalen, mens de øvrige skolene ligger på østsiden. Barneskolene Moen og Jaren ligger lengst mot øst. Brandbu barneskole og Brandbu ungdomsskole ligger nært hverandre mot nord, mens Trintom barneskole og Gran ungdomsskole ligger nært hverandre mot sør.

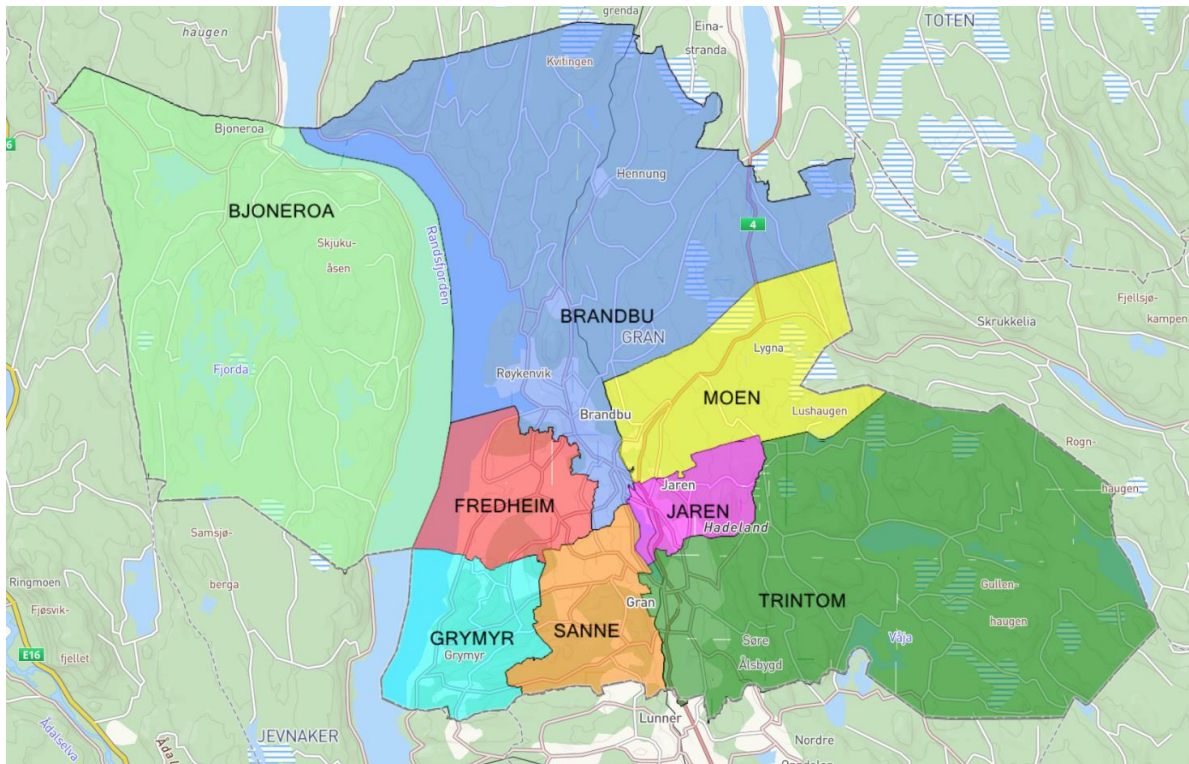
- Bjøneroa skole
- Brandbu Barneskole
- Brandbu Ungdomsskole
- Fredheim skole
- Gran Ungdomsskole
- Grymyr oppvekstsenter
- Jaren skole
- Moen skole
- Sanne skole
- Trintom skole

Figur 2: Kart med oversikt over grunnskolene i Gran kommune.

1.6 Eksisterende skolekretsgrenser

Det er totalt åtte eksisterende skolekretsgrenser. Brandbu, Moen og Fredheim sogner til Brandbu ungdomsskole, mens Trintom, Jaren, Sanne og Grymyr sogner til Gran ungdomsskole. Bjoneroa er en kombinert barne- og ungdomsskole.

Figur 3: Eksisterende skolekretsgrenser i Gran kommune.

1.7 Status og utfordringsbilder – barnehage

Oppsummert er noen av hovedutfordringene når det gjelder bygg og kapasitetsutnyttelse i barnehagene til Gran kommune vurdert å være følgende:

- Stor nedgang i antall førskolebarn historisk – men stabil situasjon forventes framover. Økt bosetting av flyktninger kan øke etterspørselen etter barnehageplasser og behov for å ha ledig kapasitet gjennom året – både i areal og bemanning.
- Per nå har Gran kommune gitt plass til barn uten rett til plass. Dette gir behov for å ha ledig kapasitet i både areal og bemanning hvis dette videreføres.
- God geografisk spredning på barnehage tilbudet – delvis mange små og sårbare barnehager
- Kapasiteten på barnehageplasser har blitt tatt ned bemanningsmessig, men det er fremdeles arealmessig overkapasitet. Kommunen har lagt ned flere familiebarnehagehjem drevet i kommunal regi og samlokalisert en barnehage og skole (flyttet barnehagen inn i lokaler på skolen). I tillegg har flere private barnehager lagt ned driften, den siste sommeren 2023.
- Gran kommune har mindre vedlikeholdsetterlep på barnehageområdet enn på skole. Det er gjennomført renoveringer på mange anlegg.
- Barnehagene drives nøkternt og det er bare mindre innsparingspotensial på selve barnehagedriften
- Rekruttering av pedagogisk personale og ledelse i barnehagene: Over flere år har Gran kommune hatt vansker med å rekruttere og beholde barnehagelærere.
- Barn med behov for spesialpedagogisk hjelp, kommunen bruker mye ressurser på styrkingstiltak.
- Sykefraværet er høyt og driften blir sårbar, noe som også gjelder de større barnehagene.
- Selv om Gran drifter barnehagene nøkternt, vil små enheter være mer kostbare enn større enheter.

Høsten 2023 begynte kommunen å se utfordringer med å få tak i nok kvalifisert personale til barnehagene i Gran. Når det gjelder høsten 2024 så har situasjonen forverret seg. Dette fører til et økt behov for dispensasjoner i stort sett alle kommunale barnehager. Det gir igjen konsekvenser for styrere som får en økt arbeidsmengde med å veilede og følge opp ansatte med dispensasjon.

Dette fører til et behov for å rigge organisasjonen for fleksibilitet og robusthet også i ledelse. I struktursaken er det derfor viktig å kunne gjøre endringer som også skaper fleksibilitet og robusthet i bemanning og ledelse.

1.8 Status og utfordringsbilder – grunnskole

Oppsummert er noen av hovedutfordringene når det gjelder bygg og kapasitetsutnyttelse i grunnskolene til Gran kommune følgende:

- Den totale kapasitetsutnyttelsen er lav, og elevtallet er synkende også fremover i tid fra og med skoleåret 2023/24.
- De fem eldste barneskolene (Fredheim, Grymyr, Jaren, Moen og Sanne) har etterslep når det gjelder teknisk tilstand, og er kun i tilstrekkelig til mindre grad egnet som skoleanlegg.
- Mye av arealet i de fem eldste barneskolene er arealer som ikke kan brukes til elevarealer. I tillegg vil få elever fordelt på mange skoler som ikke er hensiktsmessig med tanke på å få utnyttet bruksfrekvensen i spesialrommene. Noen av de mindre skolene vil også etter oppgradering mangle tilgang til enkelte spesialrom og fellesfunksjoner.
- Mange, små skoler gir store FDV-utgifter (forvaltning, drift og vedlikehold) pr. elev, både på kort og lang sikt.
- Mange, små skoler er sårbare når det gjelder det sosiale miljøet for elevene og det faglige miljøet for personalet.
- Kapasiteten på Trintom skole er lav, tatt i betraktning at det er en relativt ny skole.

Strukturutredning barnehage og skole

Utnytte funksjonell og ledig kapasitet - minimere investeringsbehov - bygge større kompetansemiljøer

Oppdragsnr.: **52307619** Dokumentnr.: **1** Versjon: **1**

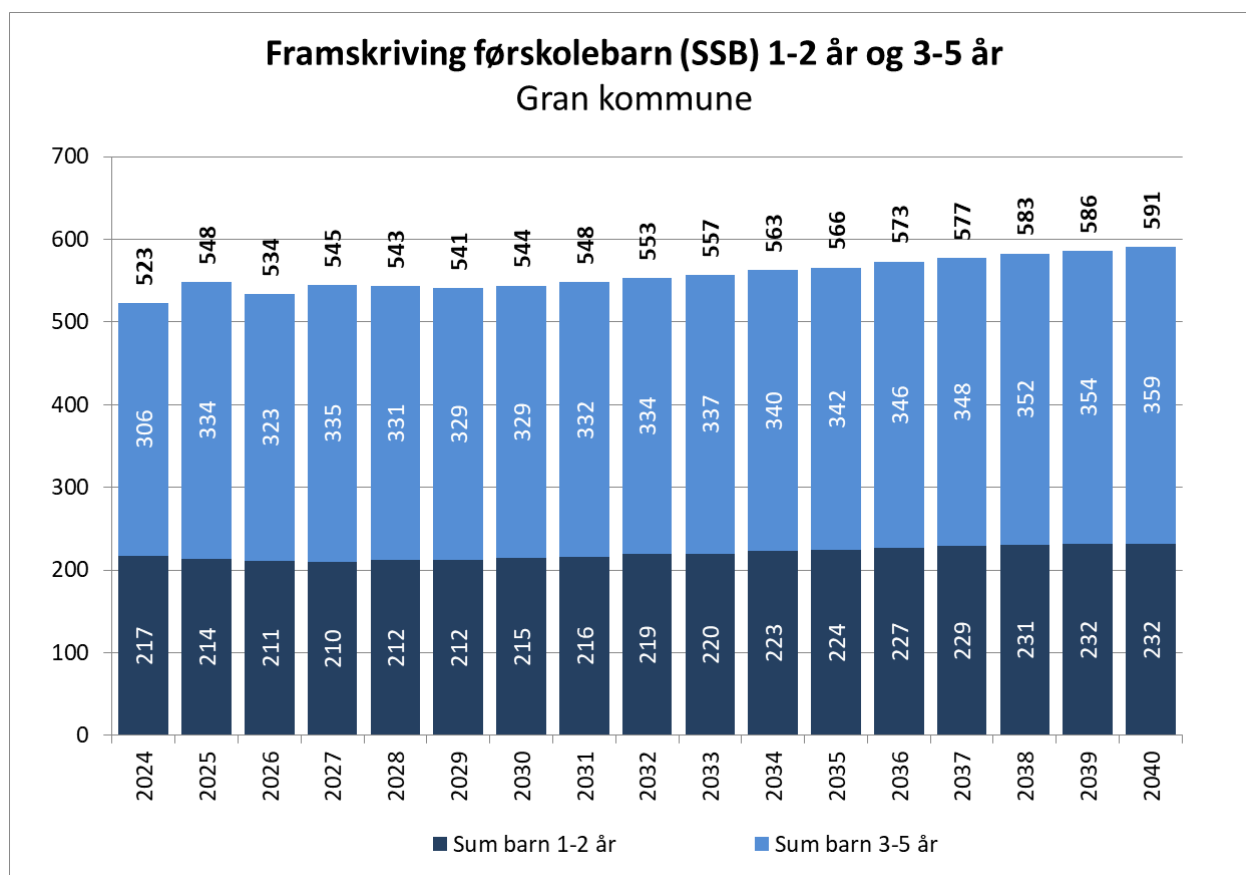
- Brukermedvirkning gjennomført av Gran kommune i forbindelse med denne saken, avdekker at den lokale forankringen og eierskapet til alle skolene er sterk, så det er ikke opplagt hvilke skoler som eventuelt bør avhendes.
- Det er stor forskjell på kapasiteten til den største og den minste skolen. Brukermedvirkningen avdekker at det er bekymringer blant brukergruppene knyttet til både å beholde de minste skolene og fylle opp de to største skolene.

2 Førskole- og elevtallsutvikling

Framskrivning av førskolebarn (1-5 år) og elever i grunnskolen (6-15 år) tar utgangspunkt i SSB's hovedalternativ (MMMM) fra 2020. Elevtallsutviklingen ved den enkelte skole er prøvd justert manuelt med oppdaterte fødselsdata og innskrivningstall for den enkelte skolekrets og korrigert for historisk trendutvikling i skolekretsen de siste seks årene.

Elevtallsframskrivningen viser trender og hovedtrekk – og framskrivningen vil være usikker jo lengre fram i prognoseperioden en kommer.

2.1 Framskrivning av førskolebarn 1-5 år (Hovedalternativet SSB)

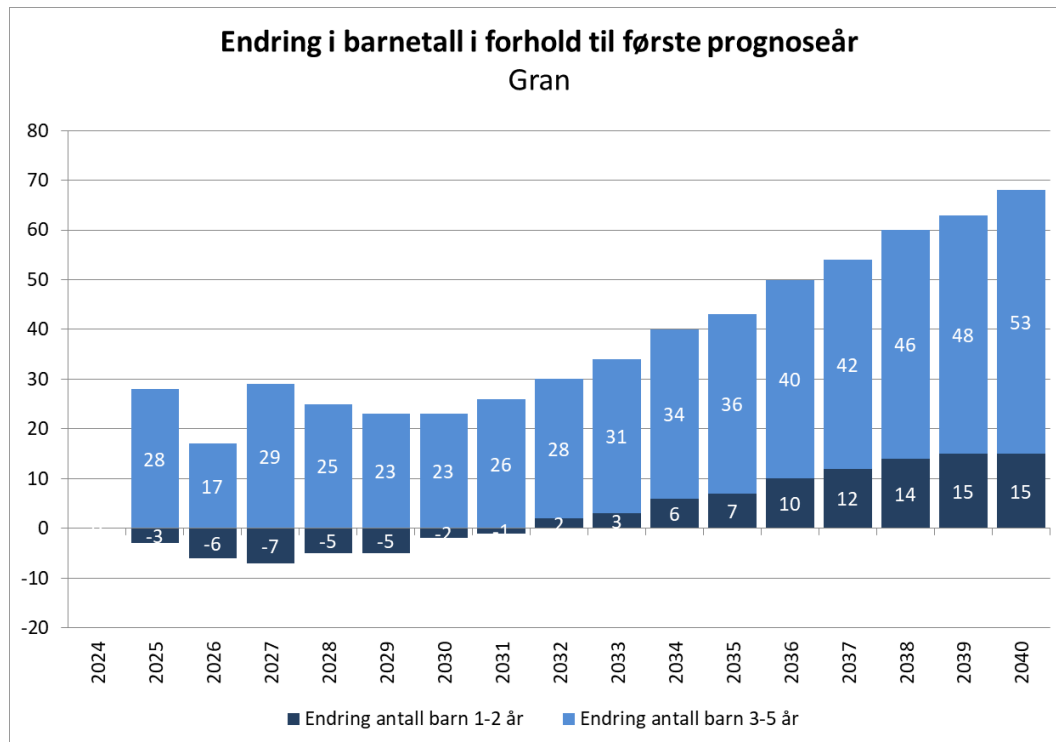

Figur 4: Hovedalternativet fra SSB tilsier en mindre vekst i antall førskolebarn innover perioden fram til 2040.

Hovedalternativet fra SSB tilsier en mindre vekst i antall førskolebarn innover perioden fram til 2040. Inneværende år – 2024 – er det ca. 525 barn i førskolealder 1-5 år.

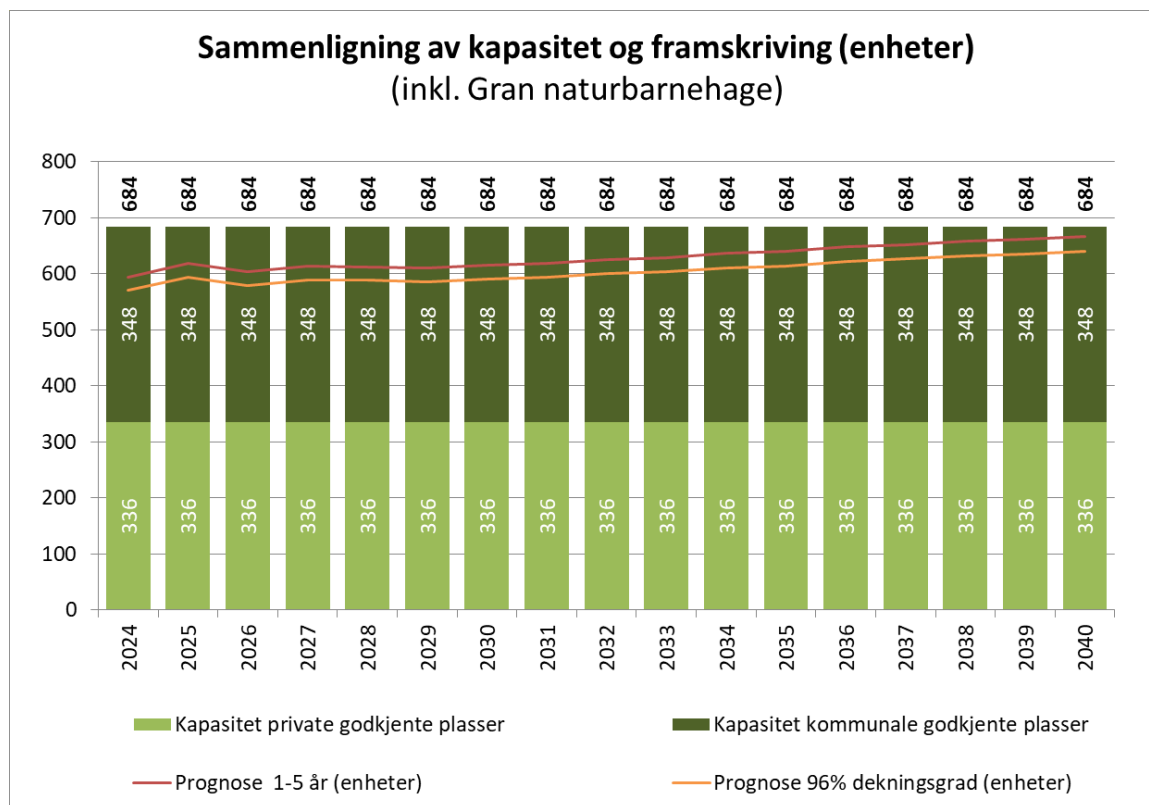
I 2040 er antall førskolebarn steget til ca. 590 barn eller ca. 65 barn flere.

I figuren under kan en se endringen i små barn 1-2 år og store barn 3-5 år sammenlignet med år 2024. I de neste sju årene vil det komme færre små barn sammenlignet med året 2024, mens det for store barn vil være flere barn enn sammenligningsåret 2024.

Figur 5: Endring i barnetall i forhold til første prognoseår, Gran kommune.

2.2 Barnehagekapasitet og behov (kommunenivå)

Figur 6: Sammenligning av eksisterende barnehagekapasitet i kommunale og private barnehager og behovene for barnehageplasser i perioden fram mot 2040

Pr. 01.01.2024 er det en samlet kapasitet på 684 plasser i Gran kommune med 336 plasser i private barnehager og 348 plasser i kommunale barnehager.

Figuren over viser sammenligning av eksisterende barnehagekapasitet i kommunale og private barnehager og behovene for barnehageplasser i perioden fram mot 2040 (små barn omregnet til enheter / store barn).

Prognosen viser at det vil være en god del ledig barnehagekapasitet i Gran tidlig i framskrivingsperioden frem mot 2040. Med en forventet liten vekst i antall førskolebarn, vil det på lang sikt bli god balanse mellom barnehagekapasitet og barnehagebehov. Noe av overkapasiteten kan relateres til en desentralisert barnehagestruktur. Dette fører til at hverken kommunen eller private aktører klarer å utnytte all godkjent kapasitet / godkjente plasser. Det gjelder særlig i de barnehagene som ligger utenfor tettbygde strøk. Bjørklund er f.eks. godkjent for 48 enheter, men vil ikke klare å utnytte denne kapasiteten i perioden.

Det er ca. 50-50 miks av kommunale og private barnehager i Gran kommune og det er et blandingsforhold som kommunen ønsker å videreføre.

På landsbasis, har det de siste 10 årene vært en reduksjon i antall små barnehager og en økning i antall store barnehager. På oppdrag for Utdanningsdirektoratet gjennomførte Telemarksforskning fram til 2019 analyser av kostnadsforskjeller i barnehager. Analysene utredet kostnadsforskjeller mellom kommuner, mellom kommunale og private barnehager og mellom små og store enheter.

Analysene viser at:

- Små barnehager har høyere utgifter og lavere overskudd enn store barnehager.
- De aller største barnehagene er også de som har størst overskudd, dette selv om de har høyere utgifter til husleie, renter og avskrivninger enn mindre barnehager.

- Store barnehager har høyere andel små barn og lengre åpningstider. Høyere andel små barn gir høyere driftstilskudd.

Den største kostnadsdriveren i barnehage er personalkostnaden. Etter at bemanningsnormen ble iverksatt har forskjeller i bemanning blitt mindre, men små barnehager har fremdeles større personalutgifter enn store barnehager. En årsak er at små og store barnehager har en betydelig forskjell når det gjelder styrerressurs pr. årsverk. Analysene viser at små kommunale barnehager har over dobbelt så stor styrerressurs per årsverk enn de store barnehagene (små kommunale barnehager har 0,24 pr. årsverk, mens store har 0,11 pr. årsverk). De store, private barnehagene har litt mindre styrerressurs pr. årsverk i alle størrelseskategorier, enn kommunale barnehager har (Telemarksforskning, rapport NR 475, 2019). Det er grunn til å regne med at personalutgiftene generelt vil være lavere i en stor barnehage, fordi en i større grad kan planlegge bemanning, med tanke på variasjoner i barnetall. Små barnehager har også større utslag ved variasjoner i barnetall.

Utvikling av tjenestetilbudet henger sammen med behov for og etterspørsel etter barnehageplasser. Til forskjell fra skole så henger det også sammen med antall plasser i privat sektor. Kommunen har per i dag ingen mulighet for å regulere kapasiteten i private barnehager slik at endringer i kapasitetsbehov må tas i kommunal sektor. De private står fritt til å regulere sin egen kapasitet kun begrenset av godkjenningsvedtaket og antall søkere.

2.2.1 Etterspørselsdrivere i barnehagesektoren

En rekke faktorer som kommunen ikke styrer over har stor innvirkning på etterspørselen etter barnehageplasser. Eksempler på slike faktorer som kommunen må forholde seg til er statlige politiske vedtak og endring i arbeidsmarkedet.

Beliggenhet: For de aller fleste barnefamilier er barnehagens beliggenhet i forhold til hjemmet eller arbeidsplassen av stor betydning. I et tidsperspektiv på 10-20 år, vil det være viktig å se på beliggenhet opp mot bolig- og trafikkmønster, og gjøre endringer i kapasitet på bakgrunn av dette.

Arbeidsmarkedet: Deltagelse i arbeid utenfor hjemmet er den enkeltfaktor som har størst direkte innvirkning på etterspørselen etter barnehageplasser. Har en familie 100 % deltagelse i yrkeslivet, vil de også ha tilnærmet behov for 100 % barnehageplass. Men en lav deltagelse i yrkeslivet fører ikke nødvendigvis til redusert etterspørsel. Dersom foreldres holdning er at barnehager gir et godt omsorgstilbud og familiens økonomi gjør det mulig å ha barnehageplass, vil ikke antall barn som ønsker plass reduseres.

Næringsutvikling og utdanning: Næringsetablering og næringsutvikling i Gran danner grunnlag for befolkningsvekst og etterspørsel etter barnehageplasser både for de som bor i kommunen og de som pendler til kommunen.

Makspris: Behovet for barnehageplass kan sees et resultat av foreldrenes deltagelse i arbeidslivet, husholdningens inntekt og foreldres holdning til hva som er god omsorg for barna. Det er derfor lite trolig at en økning i maksimalprisen alene vil gi redusert etterspørsel av barnehageplasser.

Gratis kjernetid og redusert foreldrebetaling: En utvidelse av muligheten for å få redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid kan gi en økt etterspørsel av barnehageplasser.

Kontantstøtte: For å ha rett til kontantstøtte må barnet ditt være fylt ett år og ikke gå i fulltids barnehage med offentlig tilskudd. Hvis barnet har deltids plass, kan du ha rett til 20, 40, 60 eller 80 % kontantstøtte. Kontantstøtteordningen gjelder for barn mellom 1 og 2 år som ikke går i barnehage med offentlig tilskudd.

Fødselspermisjon: En endring i foreldrepermisjonen vil få konsekvens for etterspørselen etter barnehageplasser. Med dagens finansielle ordning er det de samme mekanismene som regulerer etterspørselen etter barnehageplass ved en eventuell utvidelse av fødselspermisjonen, som ved en endring i

arbeidsmarkedet. Men til forskjell fra en endring i arbeidsmarkedet vil det økonomiske aspektet trolig være mindre gjeldende.

Bosetting av flyktninger: Tildeles plass også utenom hovedopptak.

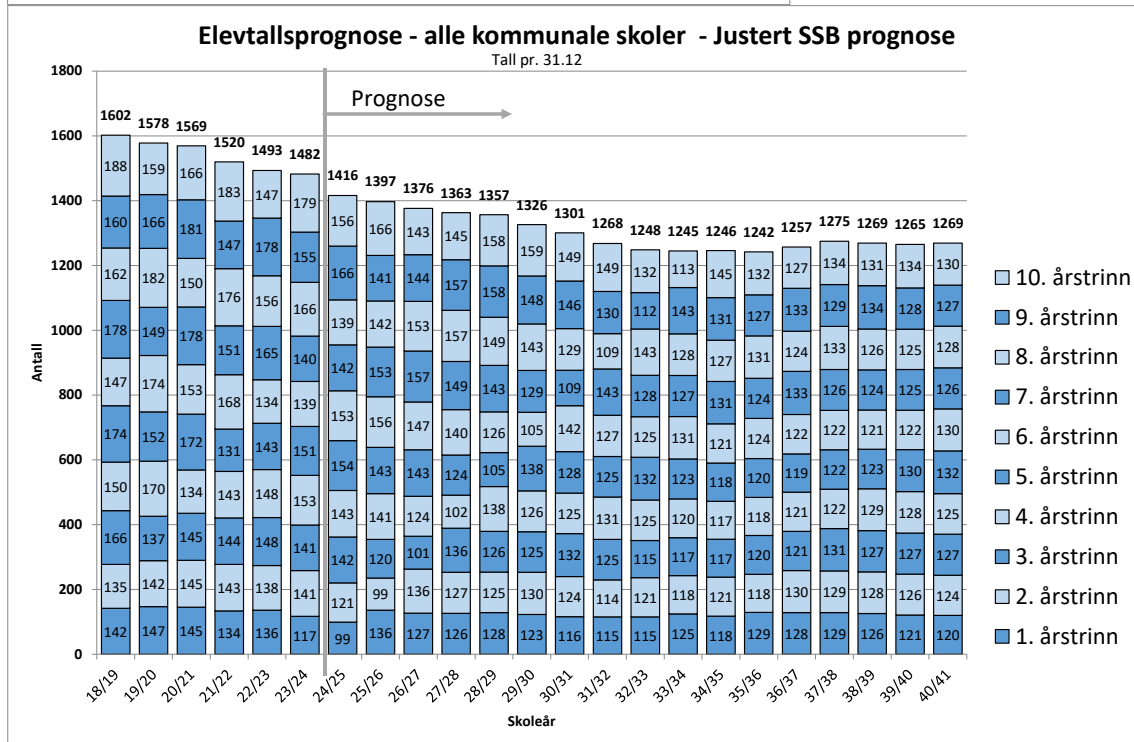
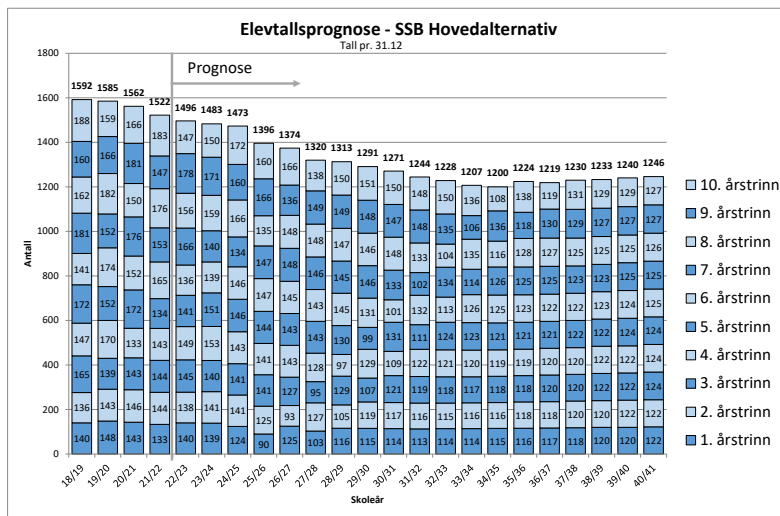
Endring av lovverk for rett til plass: En lovendring som gir alle barn rett til plass uavhengig av fødselsmåned og/eller hovedopptak kan gi et økt behov for ledig kapasitet for å tilby flere barn plass enn i dag gjennom året.

2.3 Skolekapasitet og behov

2.3.1 Hele grunnskolen 1. – 10. klasse - to alternativer

Den justerte framskrivningen for elevtallsutviklingen i Gran er korrigeret for noe økt utenlandsk innvandring – og samtidig prøvd å framskrive fødselstallene etter skolekrets pr. 01.01.24.

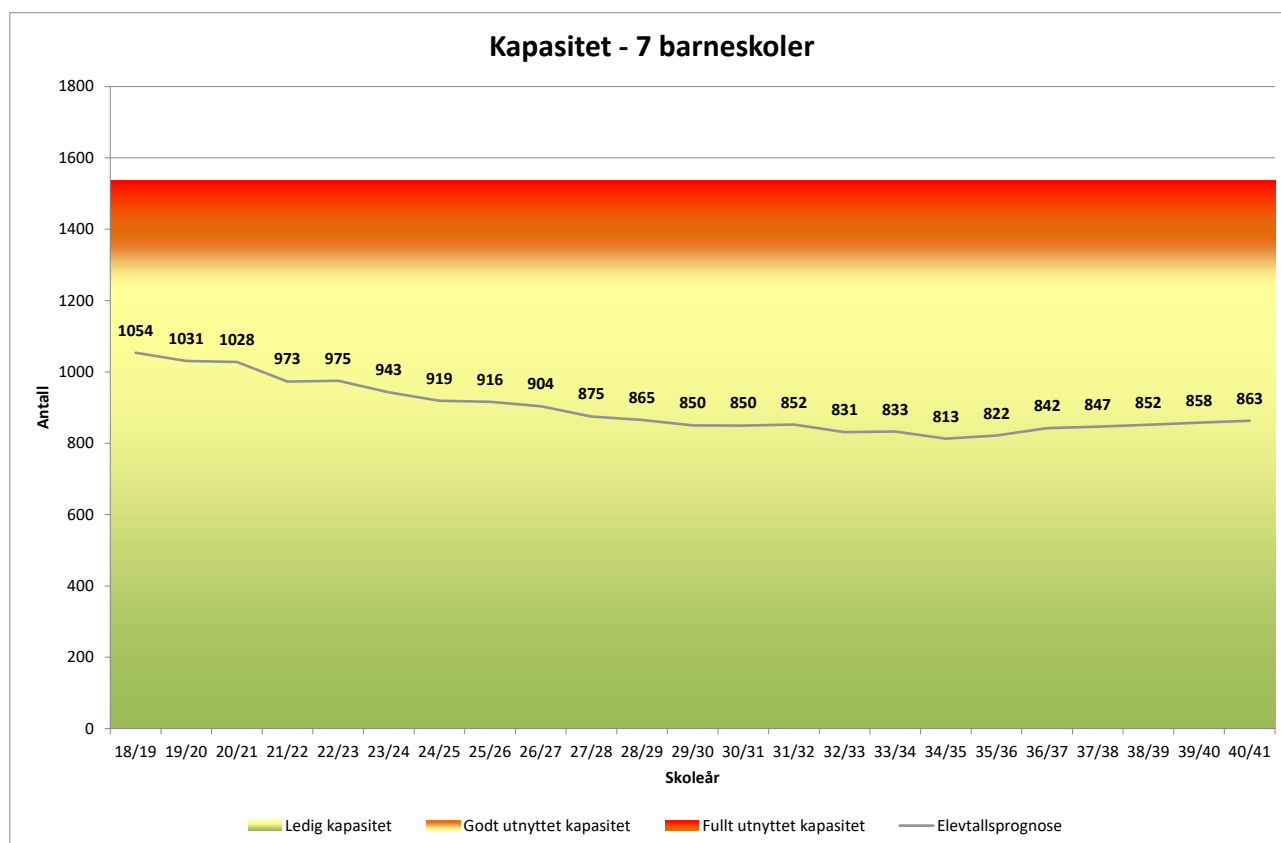
Denne justerte elevtallsframskrivningen viser den samme trendutviklingen som SSB sitt hovedalternativ, men med litt flere elever i grunnskolen. Usikkerheten i begge variantene er graden av utenlandsk innvandring. Vi ser en trend i form av at trinnene og kullene i Gran øker noe fra fødselsåret. Gran kommune kan forvente en ganske stor elevtallsnedgang i løpet av de neste 10 årene. På lang sikt forventes det en mer konsolidert elevsituasjon på rundt 1 250 -1 270 elever i grunnskolen.

Økonomien i Gran kommunen er utfordrende, og særlig nedgang i barnetall de seinere år har ført til betydelig lavere overføringer fra staten. Gran kommune står overfor store investeringsbehov i form av å renovere skolebygg, samtidig som det er behov for å realisere nytt helse- og omsorgssenter i kommunen. Samtidig er det på kort lang sikt mye ledig skolekapasitet i de to mest moderne barneskolene til kommunen, Brandbu barneskole og Trintom skole.

Utfordringene økonomisk har i hovedsak blitt løst med osthøvel-kutt innenfor alle tjenesteområder de seinere årene, men vi ser at dette ikke løser den økonomiske situasjonen kommunen står i nå eller i tiden framover.

2.3.2 Skolekapasitet – 7 barneskoler

Figuren over viser samla kapasitet i de sju aktuelle barneskolene som er vurdert i struktursammenheng. Det er i dag en teoretisk maksimal kapasitet for å håndtere ca. 1 550 elever i disse barneskolene. Elevtallet i disse sju barneskolene ligger på ca. 940 elever inneværende skoleår 2023/24 – og er synkende.

På lang sikt forventes det at elevtallet ligger rundt 800 elever – og det vil da være en betydelig overkapasitet i disse skolene.

3 Vurdering av areal/kapasitet, funksjonell egnethet og byggenes tekniske tilstand - barnehage

En god barndom starter i barnehagen

Barnehage er et frivillig tilbud for barn og familier. Det er ikke en plikt å gå i barnehage, men alle barn født før 1. desember har rett til plass det året de fyller ett år. Det er kommunens ansvar å sørge for at retten til en barnehageplass blir oppfylt.

Barnehagelovens § 2 stadfester at «Barnehage skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller». Denne funksjonen er forsterket gjennom ordninger som makspris, gratis kjernetid og redusert foreldrebetaling. I Gran kommune er det 95,2 % av barn i barnehagealder som har barnehageplass. Dette er høyere enn hvis vi sammenligner oss med kommuner i Kostragruppe 7 og landet utenfor Oslo.

! 2 i barnehageloven stadfester også at «Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet». Dette innebærer at virksomheten skal planlegges for et innhold som er i tråd med lov og forskrift, gjennomføring og praksis skal speile planleggingen, og virksomheten skal jevnlig evaluere egen planlegging og praksis. Det er like krav til innhold og arbeidsmåter for alle barnehager.

Barnehagen regnes nå for å være første ledd i utdanningsløpet, og skal gi barn en god start, uavhengig av bakgrunn og behov. Kvaliteten «trygt og godt barnehagemiljø», skal synes i praksis. I et trygt og godt barnehagemiljø opplever barnet at barnehagens ansatte og barnehagens omgivelser er en ramme de ønsker å være i, føler seg hjemme, opplever glede, kjærlighet, omsorg og frihet til å være seg selv.

3.1 Kvalitet i barnehagen

Barnehagesektoren har gått fra å være et velferdsgode for de få, til et velferdsgode for alle. I en lang periode har det derfor i barnehagesektoren nasjonalt sett vært mest søkelys på utbygging og kapasitetsøkning for å sikre at flere barn og familier fikk tilgang til barnehageplass. I de senere år så har barnetallet gått ned og dermed også behovet for utbygginger. Dette har ført til et mye større fokus på kvalitet i barnehage.

Kvalitet er ikke en konstant dimensjon, men et resultat av systematisk og prosessuelt arbeid med alle områder som utgjør kvalitet. Kvaliteten sitter i kompetanse, i bygninger, uteområder, prioriteringer som gjøres for den enkelte barnehage, i mulighet for å tilrettelegge enkeltbarn og gruppe m.m. Kvalitet kan oppfattes forskjellig avhengig av hvilken posisjon man ser virksomheten fra, enten man er barn, ansatt, forelder, myndighet eller forsker.

Barnehager av høy kvalitet kan ha positiv effekt på barnet som varer hele livet. For den enkelte barnehage er det viktig å ha søkelys på at kvalitet i barnehagen i stor grad handler om det som skjer hver dag, i den pedagogiske praksisen, og kan beskrives som «ferskvarer». Dette gir de som eier og jobber i barnehage et spesielt ansvar for å jobbe systematisk med kvalitet i planlegging og praksis hver dag.

3.1.1 Ulike nivåer av kvalitet i barnehagen

Utdanningsdirektoratet beskriver på sine nettressurser tre typer kvalitet som er avhengig av hverandre for å utvikle et godt kvalitativt barnehagetilbud;

- **Strukturkvalitet** beskriver de ytre forutsetningene, og handler blant annet om fysiske forhold som bygninger og ressurser, personalets kompetanse, bemanning, organisering og økonomi.
- **Prosesskvalitet** beskriver innholdet i tilbudet, og handler blant annet om hvordan rammeplanen gjennomføres i praksis, medvirkning, relasjoner, aktivitetstilbud, ledelse og kultur for utvikling.
- **Resultatkvalitet** er det barnehagene ønsker å oppnå med tilbudet. Det kan for eksempel bety at barna opplever lek, læring, trivsel og utvikling, aktiviteter og samhandling.

De tre typene kvalitet påvirker hverandre og ved å strukturere arbeidet med kvalitet med disse begrepene kan man bedre forstå hva det er som påvirker kvaliteten i barnehagen og sette målrettede tiltak på ulike nivå.

¹Regjeringen har nylig lagt frem en ny nasjonal barnehagestrategi – «Barnehager for en ny tid. Nasjonal barnehagestrategi mot 2030» som også må bli tatt med i barns best-vurderinger.

3.1.2 Kompetanseutvikling og kvalitet

Kompetanse og kvalitet henger sammen. Barnehagen skal være en lærende organisasjon, og barnehagelærers kompetanse er sentral. Det krever også at barnehagens eiere og ledelse har en reflektert og kunnskapsbasert tilnærming til arbeidet. Styrere og barnehagelærere må ha en faglig og analytisk kompetanse til å gjennomføre systematisk vurdering av barnehagens praksis, og kompetanse til å lede og drive kvalitetsutvikling. Barnehagens eiere må legge til rette for at dette kan skje.

Regjeringens Kompetansestrategi² beskriver ansvarsfordeling mellom de ulike aktører på barnehageområdet. Kompetanseutvikling forutsetter et nært samarbeid og et avklart ansvarsforhold mellom alle berørte aktører på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Strategien skal bidra til felles innsats fra samtlige aktører for å øke kompetansen til alle ansattgrupper. Alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse. Barnehageeier har en nøkkelrolle for å legge til rette for og planlegge kompetanseutvikling i egen barnehage.

3.1.3 Barnehageeiers ansvar

Kompetanseutvikling kommer ikke av seg selv, og er i stor grad avhengig av hva den enkelte barnehage legger til rette for og prioriterer. Arbeidsoppgaver, mål og planer skal tilpasses de lokale forholdene og ofte en travel hverdag. For å lykkes med en god barnehagekvalitet i alle barnehager, har barnehageeier i den enkelte barnehagen et særskilt ansvar for å sørge for at kompetansen er i henhold til lov og krav, og at kompetanseutvikling er et prioritert område.³

Barnehageeiers ansvar, Udir:

- Har ansvar for at personalet har riktig og nødvendig kompetanse.
- Sørger for kartlegging av kompetansebehov, har en langsiktig plan for rekruttering og kompetanseutvikling, prioriterer der behovene er størst, og legger til rette for at de ansatte får nødvendig opplæring og kompetanseutvikling.
- Inngår partnerskap med universitet og høyskoler og gjennomfører barnehagebaserte kompetansetiltak som er forankret i lokale behov.
- Sørger for at alle ansatte har kjennskap til rammeplanens innhold og oppgaver.
- Bidrar med egne midler til kompetansetiltak.
- Ivaretar likestillings- og mangfoldperspektivet i rekruttering av ansatte.
- Sørger for å ivareta alle barns rettigheter, særskilt samiske barns rettigheter.

3.2 Kvalitet og barnehagestørrelse

Når det gjelder barnehagekvalitet og barnehagestørrelse, er det ingen entydige og enkle svar på dette området. Det er de siste årene gjennomført noen prosjekter og noe forskning som har funn som gir indikatorer for hvilken betydning barnehagens organisering har.

---

² [Kompetanse for fremtidens barnehage \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

³ [Barnehageeier \(udir.no\)](https://www.udir.no)

Norges største forskningsprosjekt på barnehagefeltet noensinne, GoBaN (Gode barnehager for barn i Norge 2016-2019)⁴⁵, kunne ikke finne entydige svar på om barnehagestørrelse hadde noe å si for kvalitet i barnehagen. Men undersøkelsen viser funn som at gruppestørrelse, tilstedeværelse av pedagog og kompetanse er av stor betydning for kvalitet. Store barnehager med fleksibel organisering har en ulempe i at de mangler stabilitet og oversikt som gir trygge rammer for de minste barna, men dersom barnehagen organiseres i avdelinger som igjen kan deles inn i grupper, har det lite å si hvor stor barnehagen er.

Uavhengig av driftsform er oversiktlig struktur og et godt og trygt barnehagemiljø det som er mest vesentlig for kvalitet for barnet. Dette er ikke ensbetydende med at små barnehager og små miljøer er det beste for barnet. En utfordring med små barnehager er små fagmiljø. Det kan føre til en stor sårbarhet i dette at ansvar for utvikling av kvalitet i stor grad faller på enkeltpersoner og ikke på en organisasjon som utvikler dette i et reflektert fellesskap.

I 2015 kom Fafo-rapporten «Har barn det bra i store barnehager?», initiert av storbyene Oslo, Bergen, Trondheim, Kristiansand og Stavanger. De mellomstore barnehagene kom best ut i studien, fordi de syntes å være store nok til å sikre faglig utvikling for personalet, og små og oversiktlig nok til å ivareta trygge rammer for barna. Rapporten fremhever også avdelingsorganisering, fremfor baseorganisering er bedre for barna. Videre trekker de frem fordelene med det store barnehager kan tilby barn;

«Store enheter tilbyr profesjonelle plussfaktorer som mangfold, fleksibilitet og faglighet, men for at dette skal fungere positivt også i praksis, behøves former for fast organisering når det gjelder barnegrupper, personale, romløsninger, dagsrytme og aktiviteter», skriver forskerne bak rapporten⁶.

Rapporten argumenterer også for at det burde ikke være noe i veien for at man også innenfor en stor enhet kan begrense antall barn og voksne det enkelte barn må forholde seg til. Gjennom organisering og logistikkhåndtering burde man kunne få til kvalitetstegn som stabilitet, integrasjon og oversikt. I store barnehager må man imidlertid ha rom for faste barnegrupper med faste voksne og et fast «hjemmeområde». Dette gjelder særlig for de minste barna, ifølge Fafo-forskerne.

3.2.1 Ledelse og kvalitet

Barnehage er en viktig pedagogisk samfunnsinstitusjon som har store krav til innhold og arbeid med utvikling. I dreining av fokuset fra kapasitetsbygging til kvalitet i barnehage så er det lagt mye ansvar til både styrer og pedagogiske ledere i barnehage.

Styrere i barnehage har ansvar for daglig drift når det gjelder pedagogikk, administrativt og personalmessig. De har ansvar for at kvaliteten i hele barnehagen er tilfredsstillende og at lovverk med forskrifter følges. I dette ansvaret ligger også de nasjonale forventningene knyttet til likeverdige tilbud av høy kvalitet i det direkte arbeidet med og mot barn samt i planverk og evalueringsarbeid. De må i tillegg sørge for systemer og oppfølging av medbestemmelse, økonomistyring og kvalitetssikring.

I en barnehage så er det store forskjeller i kompetanse- og erfaringsnivå på de ansatte. Dette krever en ledelse med god kompetanse på fag, utviklingsprosesser og endringsarbeid da det er et krav at styrer skal sikre at alle ansatte forstår oppdraget gitt i lovverk med forskrifter, og at hele personalgruppa skal involveres i utviklingsarbeid.

Pedagogiske ledere må jobbe tett sammen med styrer for å få til oppdraget til ledelse av barnehagen. Pedagogiske ledere har ansvar for å iverksette og lede pedagogisk kvalitetsarbeid på egen avdeling. De skal sørge for at ansatte får den veiledningen som må til for å ivareta kvaliteten i barnehagen. De skal også,

Figur 8: Oversikt over størrelse på barnehagene i Gran kommune, 2023.

Hentet fra: <https://analysebrettet.udir.no/barnehage->

[nokkeltall?%3DKommunalitet=&%C3%85r=2022&FylkeFilter=&Tilganger=&KommuneFilter=Gran&BarnehageFilter=](https://analysebrettet.udir.no/barnehage-nokkeltall?%3DKommunalitet=&%C3%85r=2022&FylkeFilter=&Tilganger=&KommuneFilter=Gran&BarnehageFilter=)

⁴ Om prosjektet - GODE BARNEHAGER FOR BARN I NORGE (goban.no)

⁵ Rapport_85.pdf (unit.no)

⁶ Fafo-prosjekt: Har barn det bra i store barnehager?

sammen med styrer, sørge for et godt tilbud til alle barn de har ansvar for og sikre god oppfølging av barn, foreldre og samarbeid med andre instanser.

Pedagognorm og bemanningsnorm tallfester hvor mange ansatte det skal være i en barnehage og hvor mange barn en pedagog skal ha ansvar for.

«Barnehagen skal ha minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Styrerens tid til administrasjon og ledelse skal ikke inngå i beregningen av normen for pedagogisk bemanning.» (§ 1 Forskrift om pedagogisk bemanning (...)).

«Barnehagen skal minst ha én ansatt per tre barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år.» (barnehagelovens § 26 Grunnbemanning).

Det er ikke lovfestet hvor mye styrerressurs det skal være i hver barnehage. I barnehagelovens § 24 står det kun at «Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse». I SFS 2201 pkt

3.1.1(Særavtale for barnehage m.m.) står det følgende om styrerressurs:

«En barnehage skal som hovedregel ha styrer i hel stilling, jf. HTA kap. 1 §2.3. I barnehager med plass til 42 barn eller mer, skal det avsettes hel stilling til lederoppgaver. I store barnehager bør det opprettes stilling som assisterende styrer. Styrer i mindre barnehager kan også utføre andre arbeidsoppgaver enn dem som naturlig tilligger styrer (for eksempel arbeid i barnegruppe). Disse oppgavene tidsdimensjoneres etter drøftinger lokalt, likevel slik at tid til lederoppgaver skal utgjøre minimum 35 % av styrers stilling.

I Gran kommune så har vi styrerstillinger som er på 40 % og opp til 100 %. Det er én barnehage som har assisterende styrer i 20 % stilling.

Så store forskjeller i gjør at arbeidet med pedagogikk, administrasjon og personal får ulikt fokus i de ulike barnehagene avhengig av hvor mye tid de har til å utføre de ulike oppgavene. Det gjør at små barnehager med liten styrerressurs blir mindre robuste og mer sårbare enn de større barnehagene med større styrerressurs.

3.3 Veiledende norm for arealer

Barnehagens nettoarealer består av godkjent leke- og oppholdsareal (LOA) ute og inne, personalareal og støtteareal. Tekniske rom, trafikkareal og bygningsdeler kommer i tillegg ved utregning av barnehagens bruttoareal.

I Kunnskapsdepartementets merknader til barnehageloven⁷ er det fastsatt veiledende norm for inne- og utearealene.

- Inne: 4 kvadratmeter netto leke- og oppholdsareal for barn over 3 år og om lag en tredjedel mer per barn under 3 år.
- Ute: Om lag 6 ganger leke – og oppholdsareal inne. Den veiledende arealnormen tilsier dermed at utearealet per barn over tre år bør være 24 kvadratmeter og om lag 33 kvadratmeter for barn under tre år.

Det er godkjenningmyndigheten, det vil si kommunen, som fastsetter barnehagens innendørs leke- og oppholdsareal. Familiebarnehager har ikke krav til areal, men er godkjent med antall plasser.

⁷ [Godkjenning av barnehager \(udir.no\)](#)

Krav til leke- og oppholdsareal (LOA)

- Leke- og oppholdsareal er regnet som rom for varig opphold, og skal derfor ha dagslys og utsyn.
- Det må tas hensyn til barns utvikling og det må derfor legges til rette for utsyn i barns synsfelt.
- Arealer som godkjennes som leke og oppholdsareal skal være tilgjengelig for barn.
- Gangsoner og fast inventar og utsyr skal trekkes fra nettoarealer.

Støtteareal og personalareal

Mens netto leke og oppholdsareal (LOA) gir grunnlag for antall plasser, foreligger det ikke veiledende arealnorm for støtteareal og personalareal. Det er imidlertid annet lovverk som stiller krav til funksjon og funksjonalitet som gir føringer for dimensjonering av barnehagens arealer.

Krav til pedagog- og bemanningsnorm for barnehager gir føringer for minimumsbemanning innenfor en dimensjonert plasskapasitet. Bemanningen utgjør en fast del av personbelastningen i barnehagen. Støtteareal og personalfunksjoner må dimensjoneres slik at det er rom for en viss fleksibilitet både i forhold til antall og type oppgaver som skal utføres.

Arbeidsmiljøloven

Arbeidsmiljøloven setter krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Det er derfor nødvendig å dimensjonere areal i alle funksjoner opp mot de arbeidsprosessene som skal foregå der. I tillegg er det spesifikke krav til faste kontorarbeidsplasser og personalgarderober.

Krav til universell utforming (UU) gir føringer for krav til rom som sikrer plass og funksjonalitet til deltakelse uavhengig av funksjonsnivå. Det er spesielt viktig å vektlegge;

- dimensjonering av inngangspartier, trafikkareal, lagring, møblering osv.
- innvendig kvalitet og organisering som forebygger mobbing og overgrep
- utforming som sikrer evakuering for alle brukere
- tilgang til leke- og oppholdsareal på like vilkår

3.4 Krav til godkjenning av barnehager

Godkjenning av en barnehage vurderes ift. egnet til å oppfylle kravene til formål og innhold i barnehageloven §§ 1, 1a og 2, jf. barnehageloven § 10 første ledd.

Barnehager skal godkjennes av kommunen før virksomheten kan settes i gang. Godkjenningsordningen skal sikre at det etableres gode barnehager. Kommunen skal allerede i etableringsfasen se til at barnehagelovens krav vil bli fulgt og at det legges opp til en forsvarlig virksomhet.

Kravet til egnethet innebærer at kommunen blant annet må vurdere barnehagens fysiske rammer, det vil si barnehagens lokaler og uteområder. Lovene og forskriftene gir føringer for utforming av barnehageanlegg og er grunnlag for en arealdimensjonering. Om en barnehage gjør vesentlige endringer må det søkes om ny godkjenning.

3.4.1 Godkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern

Forskrift om miljø og helse i barnehagen setter tydelige krav til godkjenning. Disse kravene er uavhengig av bygningens alder, og må fortløpende vurderes og føres tilsyn med. Krav til miljørettet helsevern i barnehager gir føringer for funksjoner og funksjonalitet som må være på plass for å forebygge smitte og skade.

Både valg av materiale, møblering og plass må vurderes for å kunne holde barnehagen ren og ryddig, og det må være klare skiller mellom ren og skitten sone. Dette er spesielt viktig i dimensjonering av barnas garderobes, renholdsrom/vaskerom, stellerom, kjøkkenfunksjon og toaletter. Ny forskrift til miljørettet helsevern trådte i kraft 1. juli 2023.

I garderobes må det gjøres arealberegning basert på personbelastning, tøymengde og behov for inventar som støtter arbeidsprosessene i garderobe. Her vil også tekniske løsninger som ventilasjon og avfukting ha stor betydning for å bidra til et forskriftsmessig innneklima.

Forskrift om tekniske krav til byggverk trekker opp grensen for det minimum av egenskaper et byggverk må ha for å kunne oppføres lovlig i Norge. En eldre bygning har ikke umiddelbart krav til å tilfredsstille TEK 17, men bygningsmessige feil og mangler kan utløse krav om det.

De tekniske kravene ivaretar forhold som er svært viktig for det fysiske læringsmiljøet i barnehagen. I tillegg setter arbeidsplassforskriften krav til de ansattes arealer. Krav knyttet til lyd, lys, luft, ventilasjon og renhold av spesiell betydning både for barn og voksne i barnehagen. Gode bygningstekniske forhold, gir også gode forhold for pedagogisk virksomhet. Et fremtidsrettet barnehageanlegg må ha en bygningsmessig standard som legger til rette for variert aktivitet for alle og fysiske rammer som sikrer progresjon i utvikling.

4 Vurdering av areal/kapasitet, funksjonell egnethet og byggenes tekniske tilstand - skole

4.1 Føringer for areal i skoleanlegg

Det foreligger ikke egne statlige arealkrav for skoleanlegg, slik som det for eksempel gjør for barnehagebygg, men «Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og fritidsordninger» (1. juli 2023), beskriver krav til helsemessig tilfredsstillende virksomhet.⁸ «Miljø og helse – Nasjonale veiledere» (1. juli 2023) klargjør størrelsen på innearealene til grunnskoler og videregående skoler på følgende måte:

«Hva som er tilstrekkelig innendørs areal, må vurderes konkret. Det må tas hensyn til rommenes utforming, møblering og ventilasjonsforhold. Læringsarealet til en klasse/elevgruppe skal kunne legge til rette for varierte arbeidsformer og nødvendig utstyr til undervisning.

Klasserom/hovedrom bør være 2,5 kvadratmeter pr. elev, med mindre klassen disponerer tilleggsarealer i nærheten av klasserommet/hovedrommet. Areal for ansatte kommer i tillegg til arealnормen pr. elev. Når en klasse/elevgruppe disponerer tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) i nærheten av klasserommet/hovedrommet, kan klasserommet/hovedrommet planlegges etter en arealnorm på minimum 2 kvadratmeter pr. elev. Så lenge inneklimate er tilfredsstillende og aktiviteten i rommet er tilpasset, kan elevtallet i enkeltrom (som for eksempel formidlingsrom og auditorier) være høyere enn normen på 2 kvadratmeter pr. elev tilsier.»⁹

Spesialiserte læringsarealer har ikke et spesifikt arealkrav som klasserom, fordi det vil variere etter hvilket utstyr og inventar som er nødvendig og hvilke aktiviteter som skal foregå.

Spesialiserte læringsarealer er rom som er innredet med tanke på andre aktiviteter enn de det er lagt til rette for i klasserommet eller hovedrommet til en klasse eller elevgruppe, og som disponeres av flere klasser/elevgrupper. Eksempel på slike rom er rom til naturfag, teknologi, musikk, kroppsøving, kunst og håndverk og mat og helse.

Vurderingene av disse arealene må basere seg på om sikkerheten og krav til inneklimate som luft, lys og akustikk er ivare tatt, jf. § 6-8 i «Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og fritidsordninger» (1. juli 2023).

4.2 Metoder for vurdering av kapasitet

Vurderingen av elevkapasitet for skolene gir et anslag på hvor mange elever skolen kan ha plass til, og potensialet for økt kapasitet ved ombygging/utbygging.

Det foreligger ikke en fast standard for beregning av elevkapasitet ved skoler. I denne sammenhengen er det tatt utgangspunkt i klasseromskapasitet for å vurdere makskapasiteten til skoleanlegget.

⁸ Helse- og omsorgsdepartementet (1. juli 2023). «Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.» Hentet 23. januar 2024 fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2023-03-28-449>

⁹ Helsedirektoratet (30. juni 2023) Miljø og helse – Nasjonale veiledere. «Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger - 2. Miljø- og helsekrav til virksomheter - § 4. Helsemessig tilfredsstillende virksomhet - Arealnorm for skoler.» Hentet 23. januar 2024 fra: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/helse-og-miljo-i-barnehager-skoler-skolefritidsordninger/miljo-og-helsekrav-til-virksomheter#paragraf-4-helsemessig-tilfredsstillende-virksomhet>

4.2.1 Kapasitet i generelle læringsarealer

Klasseromskapasitet

Klasseromskapasiteten tar utgangspunkt i klasseromsarealet ved skolen og et minimumsareal pr elev. I vurderingen av maksimal elevkapasitet i klasserommene benyttes én av følgende tre beregninger (med utgangspunkt i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler):

- **Primære undervisningsrom uten tilleggsareal**
For hver elev skal det være 2,5 m², i tillegg til 4 m² pr. lærer.
- **Primære undervisningsrom med noe tilleggsareal som grupperom, delingsrom og lignende**
For hver elev skal det være 2,25 m², i tillegg til 4 m² pr. lærer.
- **Primære undervisningsrom med mye tilleggsareal som grupperom, delingsrom, fellesareal og lignende.** For hver elev skal det være 2,0 m², i tillegg til 4 m² pr. lærer.

4.2.2 Spesialromskapasitet

Skolen har også behov for spesialrom til fag som naturfag, mat og helse, musikk osv. Beregningen av behovet tar utgangspunkt i gjeldende fag- og timefordeling i grunnskolen slik den er presentert fra Utdanningsdirektoratet. Behovet er avhengig av skoledagens lengde, om det blir benyttet 45-minutts eller 60-minutts undervisningsbolker, hvordan fagene er fordelt på årstrinn og størrelsen på elevgruppene når de er i spesialrommene. Hvis skolen på grunn av mangel på klasseromskapasitet har tatt i bruk spesialrom som klasserom, er disse registrert som spesialrom hvis de fremdeles har funksjonalitet som spesialrom.

4.2.3 Funksjonell kapasitet

Maksimal klasseromskapasitet angir hvor mange elever skolen har plass til ved 100 % utnyttning av hvert enkelt klasserom. Det er viktig å påpeke at en slik kapasitetsutnyttning er rent teoretisk og sjelden vil samsvare med faktisk elevtallsfordeling. Noen skoler har også store klasserom med en teoretisk makskapasitet helt opp mot 35 elever. Noen skoler organiserer seg i grupper der dette fungerer, mens andre skoler praktiserer en mindre gruppestørrelse pr. klasserom. Totalkapasiteten for skolene dette gjelder må derfor eventuelt bli justert opp mot nåværende eller fremtidig pedagogisk praksis. I de største klasserommene er det også beregnet noe mer areal til flere lærere.

I de fleste tilfeller vil skolen være fullt utnyttet kapasitetsmessig når elevtallet ligger på omkring 90 % av maksimal kapasitet, men dette er avhengig av variasjon i elevtall på de enkelte trinnene, skolestørrelse, utforming av læringsarealene, hensyn til pedagogisk forsvarlig gruppestørrelse og kapasiteten til byggets tekniske anlegg.

I dette utredningsarbeidet er det lagt til grunn at skolens funksjonelle kapasitet skal være ca. 90 % av maksimal kapasitet, og at det er dette som skal regnes som skolens ordinære kapasitet. En utnyttelse på 90-100 % skal kun være unntaksvis i enkeltår.

Forklaring fargekode:

Over 90 % utnyttelse

Skolen er fullt utnyttet.

80-89 % utnyttelse

Skolen er godt utnyttet.

0-80 % utnyttelse

Skolen har ledig kapasitet.

I oversikten over kapasitetsutnyttelsen på skolene er det benyttet fargekode som forteller om skolen har ledig kapasitet eller ikke. Samme fargekode er benyttet i figurene som sammenstiller skolens kapasitet og behov, uttrykt gjennom elevtallsprognose.

Figur 11: Forklaring av fargekode og kapasitet.

4.2.4 Kapasitet i personalarealer

Kontorarbeidsplasser

Med utgangspunkt i Arbeidstilsynets «Veiledning til dokumentasjonskrav – Arealkrav til kontorarbeidsplasser» (u.d) er det i vurderingen av eksisterende skoler lagt til grunn 6 m² pr. årsverk til kontorarbeidsplass for lærere.

«Arbeidstilsynets forvaltningspraksis legger til grunn av hver arbeidsplass skal ha et gulvareal på minst 6 m². Kravet gjelder både enkeltkontor, felleskontor og åpent kontorlandskap. Kravet gjelder også lærerkontorarbeidsplasser (...) Arealer for atkomst og fellesfunksjoner kommer i tillegg, jf. kommentarene til forskriften. Det betyr at gangareal, birom, møterom, stillerom osv. ikke skal regnes med. Det er bare det faktiske arealet som er avsatt til kontorarbeidsplassen, som skal tas med i arealberegningen. I arbeidsrom med inntil 8 arbeidsplasser kan gangarealet inne i rommet som hovedregel likevel regnes med.

Sambruk (ikke samtidig bruk) av arbeidsplasser kan være en løsning som bidrar til å oppfylle arealkravet. Dette forutsetter god redegjørelse og dokumentasjon. Ved sambruk tilfredsstiller hver enkelt arbeidsplass arealkravet, men brukes av arbeidstakere til ulike tidspunkt. For eksempel vil et arbeidsrom på 18 m² kunne inneholde 3 arbeidsplasser à 6 m², men brukes av 6 arbeidstakere til ulike tider.»¹⁰

Veiledningen angir ikke eget areal arbeidsplass for assistenter og fagarbeidere. I praksis har noen skoler lærere i deltidsstillinger. Vurderingen tar, med bakgrunn i veilederen og mulighet for sambruk for deltidsstillinger, utgangspunkt i årsverk som grunnlag for kapasiteten.

Administrasjon og elevtjeneste

Det legges til grunn at barneskoler har behov for følgende arbeidsplasser til adm./ledelse/helsesykepleier:

- 1 rektor
- 1 avdelingsleder/inspektør pr. parallell
- 1 SFO-leder
- 1 merkantil
- 1 helsesykepleier

Dette gir at en 1-parallell barneskole har behov for fem kontorarbeidsplasser, en to-parallell barneskole har behov for seks kontorarbeidsplasser osv. til administrasjonen. Noen av funksjonene over kan være deltidsstillinger.

4.2.5 Skolens uteareal

På bestilling fra Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet har Norges Miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) publisert rapporten «Uteområder i barnehager og skoler - hvordan sikre kvalitet i utformingen» (2019).¹¹ Rapportens hensikt er å fremskaffe kunnskap for nye anbefalinger om arealstørrelse og innhold i uteområdene, gi eksempler på gode modeller for hvordan uteområdene kan ivaretas, samt peke på eventuelle behov for endringer av gjeldende regelverk. Litteraturstudiet som en del av rapporten baserer seg på, ga ikke grunnlag for å kunne si at det er noen sammenheng mellom arealstørrelser og

¹⁰ Arbeidstilsynet (u.d) «Veiledning til dokumentasjonskrav. Arealkrav til kontorarbeidsplasser». Hentet 23. januar 2024 fra: <https://www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/arealkrav-til-kontorarbeidsplasser/>

¹¹ Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (2019) «Uteområder i barnehager og skoler – Hvordan sikre kvalitet i utformingen». Hentet 23. januar 2024 fra: https://main-bvxea6i-kdsvgmpf4iwws.eu-5.platformsh.site/sites/default/files/pdfattachments/nmbu-skoleroqbarnehager-spreads-web_0.pdf

barnehagebarns eller skoleelevers helse og trivsel. Derimot er det en sammenheng mellom kvalitet og innhold på uteområdene og barns trivsel.

Når det gjelder areal konkludert rapporten fra 2019 med at arealanbefalingen for nye anlegg gått ned fra tidligere 50 m² per elev, til 18 m² per elev i tettbygd strøk, og 30 m² per elev utenfor, nyansert slik:

- for skoler < 99 elever anbefales et minste samlet område på 3000 m².
- For skoler som er fra 100 –499 elever brukes anbefalingen om 30 m² pr. elev.
- For skoler som har flere enn 500 elever anbefales det å beregne 15 m² pr. elev fra elev nr. 501 og oppover.
- For skoler i tettbygd strøk kan arealkravet reduseres til 18 m² pr elev.

4.3 Metode for vurdering av funksjonell egnethet

Kapasitetsbehovet for arealer og funksjoner utenom klasserommene tar utgangspunkt i makskapasiteten i klasserommene. Begrepet klasserom er også brukt der det eventuelt er fleksible, åpne løsninger i stedet for ordinære klasserom. Hvis skolen skoleåret 2023/24 har ledig kapasitet, påvirker ikke dette vurderingen av funksjonell egnethet. Likevel er det kommentert eventuelle avvik mellom areal/antall med elev-/ personal-antall skoleåret 2023/24. Tabell 3 viser hvordan skoleanleggene blir vurdert, med en gradering fra EG 0 (i stor egnet) til EG 3 (i liten grad egnet). Den pedagogiske funksjonaliteten til hvert skoleanlegg er en totalvurdering basert på helhetsinntrykket fra alle kategoriene. Kategoriene har følgelig ikke en matematisk vektning.

Tabell 3: Vurderingsskjema for pedagogisk funksjonalitet.

KATEGORI	SPØRSMÅL	EG 0 Stor grad	EG 1 Tilstrekkelig grad	EG 2 Mindre grad	EG 3 Liten grad
Elevenes areal	Elevenes areal har hensiktsmessig utforming, størrelse, transparens og mengde dagslys.				
	Skoleanlegget har nødvendig areal/ antall spesialrom, fellesareal, elevgarderober og uteareal.				
	Klasserommene har nødvendig gruppeareal i nærheten.				
Personalets areal	Personalets areal har hensiktsmessig utforming, størrelse og mengde				
	Skolebygget har nødvendig areal/antall lærerarbeidsplasser.				
	Det er tilstrekkelig areal/antall rom til administrasjon, elevtjeneste og støttefunksjoner til personalet.				
Planløsning og tilgjengelighet	Planløsningen i skoleanlegget sikrer enkel og effektiv tilgang til alle nødvendige funksjoner for elever og ansatte.				
	Skoleanlegget er universelt utformet med tanke på fremkommelighet for rullestolbrukere, blinde og svaksynte.				
Tilstand	Tilstanden til skolebygget sikrer en effektiv og pedagogisk hensiktsmessig skoledrift.				
Vurdering - oppsummert	Totalvurdering, basert på alle kategorier				

4.3.1 Utdypning av vurderingstabellen

Vurderingene er delt inn i fire hovedkategorier; elevenes areal, personalet areal, planløsning/tilgjengelighet og tilstand. Hovedsakelig er det skoleanleggets innvendige arealer som er vurdert. Utearealene er enkelt og overordnet vurdert med tanke på om det har tilstrekkelig størrelse og variasjon i aktivitetstilbudet.

Elevenes areal:

Utforming: Utformingen skal understøtte undervisningsformålet på en arealeffektiv måte. Faktorer som kan trekke ned er hovedsakelig uhensiktsmessig utforming når det gjelder søyler/sjakter/utføring, vinkler på vegger, kroker/hjørner, fastmontert utstyr, forhold mellom lengde og bredde, for lav/høy takhøyde og høydeforskjeller på gulv eller i tak. Det totale, overordnede inntrykket av skolen når det gjelder farge- og materialbruk er også en del av dette punktet.

Størrelse: Rommene skal være store nok til at skolen kan ha grupper med en størrelse som er både pedagogisk hensiktsmessig og effektiv når det gjelder ressursutnyttelse. For liten gymsal, for få stasjoner i mat og helse, kunst- og håndverksrom/elevgarderobere med for lav kapasitet, fellestoaletter med innsynsmulighet og for store/små klasserom/grupperom er eksempler på faktorer som trekker ned.

Transparens: Det skal være tilstrekkelig grad av transparens inn til rom der elever og ansatte oppholder seg sammen, for å sikre både elever og ansatte mot grenseoverskridende atferd, vold og terror. Sikring mot terror innebærer både innsyn til rom samtidig som det ikke skal være så mye transparens at det ikke er mulig å søke dekning.

Dagslys og utsyn: Elevene skal i rom med varig opphold ha både tilstrekkelig dagslys og utsyn som passer elevenes høyde.

Spesialrom, fellesareal og elevgarderobere: Nødvendige spesialrom innebærer for barneskoler mat og helse, kunst og håndverk (tekstilrom og sløydrom med tilhørende maskin- og lagerrom), musikk med tilhørende øvingsrom, bibliotek og gymsal med tilhørende garderobere. Manglende areal til naturfag/teknologi trekker for barneskoler ned totalvurderingen, men diskvalifiserer ikke for EG 0. For ungdomsskoler regnes rom til naturfag som nødvendig. Fellesarealer innebærer i utgangspunktet at det finnes flere rom innendørs som er egnet til å samle alle eller store deler av skolens elever og ansatte. Hvis skolen har en nærliggende gymsal som felles samlingsrom, vil dette bare delvis dekke funksjonen. Felles trinnarealer og vrimelearealer er andre eksempler på fellesareal. Når det gjelder elevgarderobere, er dette i nyere skoler stort sett egne rom. Eldre skoler løser som oftest hovedsakelig denne funksjonen i korridor. Dette diskvalifiserer ikke for EG 0, men trekker ned i totalvurderingen. Utearealene blir vurdert med tanke på om det er tilstrekkelig stort med et variert aktivitetstilbud.

Gruppeareal: Nødvendig gruppeareal innebærer at hvert klasserom har et eget grupperom eller gruppeareal med hensiktsmessig størrelse i nærheten. Det bør være så nært at det er mulig å ha visuell kontakt fra klasserommet, enten gjennom glassflater eller åpen dør.

Personalets areal

Utforming: Vurderingen av personalets areal følger i hovedsak samme punkt som elevenes areal, tilpasset til personalets funksjoner.

Lærerarbeidsplasser: Som beskrevet i kapittel 4.2.4 er det i vurderingen, basert på Arbeidstilsynets krav, lagt til grunn 6 m² pr. årsverk til kontorarbeidsplass for lærere. I beskrivelsen til hver skole står både behovene for areal med dagens antall ansatte og behovet ved maksimal utnyttelse av klasseromkapasiteten. Vurderingen baserer seg på hvor balansert kapasiteten mellom klasserom og lærerarbeidsplasser er ved maksimal utnyttelse, da dette gir best grunnlag for å vurdere senere strukturalternativer uten å endre egnethetsvurderingen til skoleanleggene.

Administrasjon, elevtjeneste og støttefunksjoner: Nødvendig areal/antall til administrasjon, elevtjeneste og støttefunksjoner er som beskrevet i kapittel 4.2.4. Når det gjelder støttefunksjoner til personalet, krever Arbeidsplassforskriftens § 3.4 kjønnsdelte garderober mellom kvinner og menn. Det er ikke krav om egne garderober til flere enn to kjønn.¹² Hvis det er ett felles garderobesrom, må eventuelt toalettrommene være tilstrekkelig store til å fungere som dusj- og omkleddingsrom. Avstand til personaltoaletter er også en faktor som spiller inn, i tillegg til de lovfestede kravene om antall toaletter per ansatt. I vurderingen blir det lagt til grunn at det skal være et egnet rom til hvile, men dette kan også romme flere andre funksjoner når det ikke er brukt til hvile. Det er ikke spesifisert krav til antall møterom, samtalerom og lignende i skolebygg. I vurderingen av dette spiller blant annet størrelse på arbeidsrommene inn. Små arbeidsrom kan i større grad bli benyttet til for eksempel mindre team-møter enn større arbeidsrom.

Planløsning og tilgjengelighet:

Tilgang til nødvendige fellesfunksjoner: Det skal være enkel og effektiv tilgang til alle nødvendige funksjoner for elever og ansatte, der det er en naturlig flyt i den daglige arbeidshverdagen. Faktorer som kan trekke ned er blant annet at skoleanlegget er delt i flere bygg med utvendig transportavstand for elever og ansatte, u hensiktsmessig transportareal gjennom elevenes klasserom/trinnarealer, lang avstand mellom inne- og uteområder og lignende.

Planløsning og tilgjengelighet: Det skal være mulig for elever og ansatte både med og uten funksjonsnedsettelse å nå funksjonene de trenger i bygget. I praksis gjelder dette hovedsakelig tilgang til heis eller løfteplattform hvis det er flere plan, tilstrekkelig antall og tilgang til HCWC, elektriske døråpnere, terskelfrie innganger mellom rom og mellom inne- og utearealer, markering av hindringer og UU-tilpasset stigning fra adkomst ute til innvendige areal. Vurderingene under dette punktet tar utgangspunkt i tilsendte UU-rapporter for skolebyggene, supplert med observasjoner fra befaringer.

Tilstand:

EG 0 for tilstand innebærer i denne sammenhengen at avvik når det gjelder ventilasjon, varme, vann og slitasjeskader ikke går ut over funksjonaliteten. Vegger, tak, fastmontert innredning og lignende trenger ikke å være nye, men de skal være hele og i god stand. Faktorer som kan trekke ned er blant annet problemer med å regulere varme og ventilasjon over tid, skader på for eksempel toaletter, dusjer, tak, vegger eller gulv, utdatert eller ødelagt fastmontert utstyr som avtrekksvifter, elektrisk sag, stekeovner/stekeplater i mat og helse/kunst og håndverk og lignende. Løst inventar er ikke en del av vurderingen. Vurderingene baserer seg på en kombinasjon av Norconsult vurderinger ved befaringer i 2023 og tilstandsanalyser gjennomført i 2021, korrigert for senere oppgraderinger.

¹² Arbeidstilsynet (u.d) «Regelverk. Forskrifter. Arbeidsplassforskriften. Kapittel 3. Krav til personalrom, rom renholdsutstyr, førstehjelpsrom og førstehjelpsutstyr. § 3-4. Garderobe.» (Hentet 23. januar 2024 fra: <https://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/forskrifter/arbeidsplassforskriften/3/3-4/>)

4.4 Oppsummering av vurdering av kapasitet og funksjonell egnethet

Tabellen under oppsummerer Norconsult sin vurdering av kapasitetsutnyttelse og funksjonell egnethet på skolene. Detaljerte vurderinger finnes i «Vedlegg 1 - Skole- og barnehagebeskrivelser med kapasitets- og egnethetsanalyse - Gran kommune».

Det er totalt sett mye ledig skolekapasitet i kommunen, med 64 % utnyttelse av makskapasiteten for de sju barneskolene som er berørt av en mulig strukturendring. Fem av skolene har ledig kapasitet, to av skolene er godt utnyttet og ingen skoler er fullt utnyttet.

De to nyeste barneskolene, Brandbu og Trintom, er med henholdsvis EG 0 og EG 0-1 i stor grad vurdert som egnet til skolevirksomheten. Sanne skole er vurdert som i mindre grad egnet. Fredheim skole og Moen skole er også vurdert som i mindre grad egnet, men er vurdert som noe bedre egnet enn Sanne. Jaren skole og Grymyr oppvekstsenter er vurdert som i tilstrekkelig grad egnet.

Bjoneroa skole er ikke berørt av endringer i skolestrukturen, og er etter bestilling fra oppdragsgiver ikke befart og kun vurdert ut fra kapasitet i klasserommene. Elevtallet (1.-10. trinn) for Bjoneroa var skoleåret 58 elever for skoleåret 2023/24, som er 45 % utnyttelse av beregnet makskapasitet på 130 elever.

Teknisk tilstandsvurdering og kostnadsbehovet totalt pr. bygg og pr. m² baserer seg på tidligere nevnte rapport med tilstandsanalyser gjennomført i 2021, korrigert for senere oppgraderinger, oppgitt av Gran kommune.

Skolenavn	Elevtall 2023/24 (GSI)	Vurdert maksimal kapasitet (100% utnyttelse)	Vurdert 90% kapasitet	Kapasitets- utnyttelse 2022/23	Kapasitets- utnyttelse 2023/24	Pedagogisk egnethets- vurdering (EG)	Kostnadsbehov totalt (mill. NOK)	Kostnadsbehov pr. m2 BTA (tusen NOK)
Brandbu barneskole	277	448	400	62 %	62 %	EG 0	0	0
Fredheim skole	95	173	155	55 %	55 %	EG 2-1	46,15	20883
Grymyr oppvekstsenter (3 kl.rom)	33	149	135	22 %	22 %	EG 1-2	29,79	11035
Jaren skole	124	181	160	69 %	69 %	EG 1-2	61,77	27454
Moen skole	141	165	150	85 %	85 %	EG 2-1	47,45	21688
Sanne skole	77	172	155	45 %	45 %	EG 2	53,03	27913
Trintom skole	196	247	225	79 %	79 %	EG 0-1	0	0
SUM barneskoler	943	1535	1380	61 %	61 %		238	

For skoleåret 2025/26 viser framskrivningene vist i «Vedlegg 1 - Skole- og barnehagebeskrivelser med kapasitets- og egnethetsanalyse - Gran kommune», at kapasitetsutnyttelsen på de fleste skolene går ned, med unntak av Fredheim og Grymyr. Total kapasitetsutnyttelse ved de sju barneskolene reduseres dermed fra 61 % i 2023/24 til 60 % i 2025/26, som vist i tabellen under. I skoleåret 2030/31 er denne redusert til 55%.

Merk at denne kapasitetsutnyttelsen tar utgangspunkt i 100% kapasitet ved skolene. Med utgangspunkt i at skolene er «fulle» ved 90% kapasitetsutnyttelse, vil kapasiteten ved de sju barneskolene reduseres med 10%.

Skolenavn	Elevtall 2025/26	Vurdert maksimal kapasitet (100% utnyttelse)	Kapasitets- utnyttelse 2025/26	Egnethets- vurdering
Brandbu barneskole	263	448	59 %	EG 0
Fredheim skole	99	173	57 %	EG 2-1
Grymyr oppvekstsenter	33	149	22 %	EG 1-2
Jaren skole	121	181	67 %	EG 1-2
Moen skole	136	165	83 %	EG 2-1
Sanne skole	75	172	44 %	EG 2
Trintom skole	189	247	77 %	EG 0-1
SUM	916	1535	60 %	

For skoleåret 2030/31 viser framskrivningene vist i «Vedlegg 1 - Skole- og barnehagebeskrivelser med kapasitets- og egnethetsanalyse - Gran kommune», at kapasitetsutnyttelsen på de fleste skolene går

Strukturutredning barnehage og skole

Utnytte funksjonell og ledig kapasitet - minimere investeringsbehov - bygge større kompetansemiljøer

Oppdragsnr.: 52307619 Dokumentnr.: 1 Versjon: 1

ytterligere ned, med unntak av Grymyr. Total kapasitetsutnyttelse ved de sju barneskolene reduseres dermed fra 64 % i 2023/24, via 61 % i 2025/26 til 57 % i 2030/31.

Skolenavn	Elevtall 2030/31	Vurdert maksimal kapasitet (100% utnyttelse)	Kapasitets- utnyttelse 2030/31	Egnethets- vurdering
Brandbu barneskole	247	448	55 %	EG 0
Fredheim skole	86	173	50 %	EG 2-1
Grymyr oppvekstsenter	42	149	28 %	EG 1-2
Jaren skole	116	181	64 %	EG 1-2
Moen skole	118	165	72 %	EG 2-1
Sanne skole	61	172	35 %	EG 2
Trintom skole	172	247	70 %	EG 0-1
SUM	842	1535	55 %	

5 Beskrivelse av alternative løsninger for barnehage

5.1 Vedtatte kriterier

1. Kvalitet i det pedagogiske tilbudet i barnehage og skole sikres ved at en større andel av ressursene brukes på barn og unge, og mindre på bygg.
2. Nye og renoverte barnehager og skoler skal ha tilnærmet full kapasitetsutnyttelse
3. Gran kommune skal ha en desentralisert barnehage- og skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk, selv om antall tjenestesteder reduseres.
4. Barnehage og skole skal sees i sammenheng, og oppvekstsentre skal etableres der det er hensiktsmessig.

5.1.1 Økonomiske føringer

Kommunens tilstandsoversikter på de kommunale barnehagene legger føringer for hvor det bør prioriteres midler i årene fremover. Alt i alt er det god tilstand og funksjonelle barnehager i Gran kommune.

Bjoneeroa barnehage er den barnehagen som har de største vurderte bygningsmessige behovene. Det går 9 barn i barnehagen på Bjoneeroa i 2024 – og tallet er synkende. Det er behov for oppgraderinger både innom- og utomhus. Grovt kostnadsanslag tilsier en foreløpig kalkyle på kr. 500 000 – 1 000 000. Dette må utredes nærmere.

5.2 Gran natur- og familiebarnehage – Vesleskogen

5.2.1 Alternativ 1 – ingen endringer

Ingen strukturelle endringer – videreføring av dagens lokaliseringer

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> • Det blir ingen endring for foreldre og barn. • Det blir ingen endring for ansatte. • Opprettholder mangfold og variasjon i det kommunale barnehagetilbudet ved bevaring av utebarnehagen 	<ul style="list-style-type: none"> • Må regne med å budsjettere med kostnad for kompenserende bemanning avhengig av barnetall og leieutgifter på ca. kr. 370 000 - 520 000. • Sårbarhet og manglende fleksibilitet i bemanning. • Liten styrerressurs som ikke er fysisk til stede hver dag. • Fører til en mindre robusthet

5.2.2 Alternativ 2 – Legge ned uteavdelingen Vesleskogen

Uteavdelingen ved Vesleskogen nedlegges

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> Innsparingspotensial på kr. 300 000 Får brukt egne ressurser til å kompensere for manglende tilgang på kvalifisert personale i pedagog og fagarbeider/assistent-stillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi mister mangfold og variasjon i det kommunale tilbudet.

5.2.3 Alternativ 3 - Flytte uteavdelingen til Bjørklund barnehage

Flytte uteavdelingen til Bjørklund barnehage.

Bjørklund barnehage har en kapasitet på 48 enheter. Barnehageåret 2023/2024 har de 31 enheter ~~23 barn~~. Dette barnetallet opprettholdes barnehageåret 2024/2025. Dette gir en ledig kapasitet på 17 enheter ~~13 barn~~. Det gir plass for hele Gran natur inn på Bjørklund.

Uteavdelings-aspektet kan beholdes slik at kapasiteten inne blir ikke brukt hver dag til det maksimale. Lavvo og grillhytte kan flyttes til Bjørklund for å sikre at det kan være et reelt friluftstilbud.

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> Innsparingspotensial på kr. 170 000 Samle lederressurs noe som sikrer en leder fysisk til stede hver dag (oppfylle lovkrav). Sikrer en sterkere og mer fleksibel bemanning. det blir flere å ta av Sikrer et bedre faglig miljø da det blir to til tre pedagoger som kan samarbeide om det pedagogiske arbeidet sammen med styrer. Vi beholder en uteavdeling i kommunale barnehager og med det ivaretar vi variasjon og mangfold også i det kommunale barnehagetilbudet 	<ul style="list-style-type: none"> Bjørklund ligger ikke så sentralt til som Gran natur og det kan bli færre som vil benytte seg av tilbudet.

5.3 Bjoneroa barnehage (og skole)

5.3.1 Alternativ 1 – ingen endringer

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> Lite endring for barn, ansatte og foreldre ved skole og barnehage. 	<ul style="list-style-type: none"> Vanskelig å få til et samarbeid for å kunne skape fleksibilitet og robusthet knyttet til økning/nedgang barnetall på skole og bhg Barnehagebygg og barnehagens uteområde må oppgraderes

5.3.2 Alternativ 2 – Oppvekstsenter med felles ledelse i dagens bygg

Etablere skolen og barnehagen som et oppvekstsenter med felles ledelse. Barnehage driftes fremdeles i dagens barnehagebygg. Skole holder til i dagens skolebygg.

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> Kan gi en fleksibilitet avhengig av barnetall på skole og bhg. Kan gi en bedre kvalitativ ledelse samlet sett for drift og bevaring av skole og barnehage på Bjoneroa. Gir et større fagmiljø for både barnehage og skole ved at det blir flere ansatte under samme leder 	<ul style="list-style-type: none"> Det kan fort oppleves som at man er to enheter og at samarbeid i daglig drift kan oppleves som utfordrende. Barnehagebygg og barnehagens uteområde må oppgraderes

5.3.3 Alternativ 3 – Oppvekstsenter med felles ledelse i kulturbygget

Etablere skolen og barnehagen som et oppvekstsenter med felles ledelse. Barnehagen flytter inn i kulturbygget. Skolen driftes i dagens skolebygg.

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> Man får begge virksomhetene på samme side av veien og lettere for leder å ivareta alle ansatte i det daglige. Større mulighet for samarbeid i daglig drift mellom barnehage og SFO. Færre kommunale bygg da barnehagebygget kan selges 	<ul style="list-style-type: none"> Kostander til bruksendring og bygningsmessige endringer som må på plass for godkjenning av barnehage i nye lokaler.

5.3.4 Alternativ 4 – Oppvekstsenter med felles ledelse i kulturbygget – samlokalisert med SFO

Etablere skolen og barnehagen som et oppvekstsenter med felles ledelse. Barnehagen flytter inn i kulturbygget. SFO flytter sin base til kulturbygget. Skolen driftes i dagens skolebygg.

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> • Man får begge virksomhetene på samme side av veien og lettere for leder å ivareta alle ansatte i det daglige.. • Kan bidra med en større fleksibilitet og robusthet knyttet til samarbeid og eventuell samdrift barnehage og SFO når det gjelder bemanning og faglig utvikling.	<ul style="list-style-type: none"> • Kostander til bruksendring og bygningsmessige endringer som må på plass for godkjenning i nye lokaler.

5.4 Grymyr barnehage

Kommunestyret vedtok å etablere Grymyr oppvekstsenter i februar 2023. I tillegg vedtok kommunestyret i 2017 (KS sak 24/17) at det skulle være videre drift i tidligere Leikvoll barnehage, fordi det skulle være et lokalt barnehagetilbud. Dette gir føringer for barnehagetilbudet i Grymyr.

5.4.1 Alternativ 1 – ingen endringer – beholde både skole og barnehage

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> • Lite endring for barn, ansatte og foreldre ved skole og barnehage. • Beholder barnehage i Vestre Gran • Sikrer en større robusthet i ledelse og bemanning 	<ul style="list-style-type: none"> • Overkapasitet i barnehagesektoren

5.4.2 Alternativ 2 – Grymyr barnehage beholdes selv om skolen legges ned

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> • Lite endring for barn, foresatt, ansatte på bhg. • Beholder barnehage i Vestre Gran 	<ul style="list-style-type: none"> • Liten barnehage – sårbar • Overkapasitet i sektoren.

5.4.3 Alternativ 3 – Grymyr barnehage legges ned – utnytter ledig kapasitet i øvrige barnehager

Barnehagen legges ned i samsvar med føringene for konsept 1 i skole

FORDELER	ULEMPER
<ul style="list-style-type: none"> • Får bedre effekt av nedleggelse Grymyr skole • Får utnyttet ledig kapasitet i sektoren 	<ul style="list-style-type: none"> • Foretatt investeringer der med slutføring høst 2023 der bhg ble flyttet fra leid lokale • Blir da ingen kommunal barnehage i Vestre Gran • Folk bosatt på Grymyr får ikke tilgang på barnehage i sitt nærområdet – fører til økt tidsbruk ved henting og bringing og mere kjøring for de aller fleste.

6 Beskrivelse av konsepter - skole

6.1 Føringer for hovedkonseptvalg og hovedalternativer

Det er beskrevet 4 hovedkonsepter når det gjelder skole.

Kommunestyrets prinsippvedtak i sak om utredning av barnehage- og skolestruktur – mål og vurderingskriterier (23. mai 2023), setter klare føringer for hvilke konsepter som kan inngå som konseptuelle valg.

1. *Gran kommune skal ha **en desentralisert** barnehage- og skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk, selv om **antall tjenestesteder reduseres**.*
2. ***Kvalitet** i det pedagogiske tilbudet i barnehage og skole sikres ved at en **større andel av ressursene** brukes på **barn og unge**, og **mindre på bygg**.*
3. ***Nye og nyrenoverte** barnehager og skoler skal ha tilnærmet **full kapasitetsutnyttelse**.*
4. *Barnehage og skoler skal **sees i sammenheng**, og oppvekstsentre skal etableres der det er **hensiktsmessig**.*

Dette innebærer:

- Brandbu barneskole og Trintom skole skal beholdes da disse er nye og vurdert som i stor grad egnet både pedagogisk og teknisk. De er de mest moderne anleggene med størst elevkapasitet. Hovedkonseptene må søke løsninger som fyller opp disse skolene, og konsepter som gir mye **ledig kapasitet** på Brandbu barneskole og/eller Trintom bør utgå.
- Bjonerøa skole videreføres som grunnskole, eventuelt oppvekstsenter sammen med Bjonerøa barnehage, og omfattes ikke av nedleggingsforslag.
- Løsninger som kan **reducere** kommunes samlede **byggnings- og driftsareal** skal vurderes.
- Konsepter og alternativer som medfører omfattende nybygg og tilbygg-tiltak – og som **gir store investeringskostnader** – blir «silt ut» og ikke foreslått som helhetlige og langsiktige løsninger.
- Fredheim skole, Grymyr oppvekstsenter, Jaren skole, Moen skole og Sanne skole er alle aktuelle for avhending og nedlegging.

6.1.1 Utvalgte hovedkonsepter

Konsept 0 er ikke et anbefalt alternativ, men viser dagens situasjon og er et referanse- og sammenligningsalternativ:

- Konsept 0: Uendret skolestruktur
- Hovedkonsept 1: Beholde 4 av 7 skoler
- Hovedkonsept 2: Beholde 5 av 7 skoler
- Hovedkonsept 3: Beholde 6 av 7 skoler

6.1.2 Økonomiske føringer

- Kommunens oppdaterte tilstandsoversikter med kostnadsoversikter / vedlikeholdsetterslep legges til grunn, og sammenholdes med Norconsults egnethetsanalyser i denne rapporten.
- Løsninger som gir behov for ombygginger / tilpasninger av eksisterende bygningsmasse for å håndtere flere elever og ansatte:
  - Brandbu barneskole er beregnet til å ha tilstrekkelig areal til lærerarbeidsplasser, mens Trintom er beregnet å ha behov for mer areal til dette formålet. Hvis dette må løses innenfor

eksisterende bygningsmasse, kan det få konsekvenser for totalkapasiteten til den ordinære skolen, Trintom pluss eller begge

- Foreslåtte nedlagte barneskoler synliggjøres med rivekostnad – men en eventuell etterbruk av foreslåtte nedlagte skoler omtales senere i rapporten. Det legges til grunn rivekostnader i Norsk Prisbok versjon 2-2023. Her varierer kostnadene fra kr. 1 500 – 1 850 inkl. mva.
- Vedlikeholdsetterslepet synliggjøres som et investeringsbehov – og som «en gjeld som ikke er betalt», basert på Gran kommunes tilstandsrapporter (Kr. 319 mill.).
- Bygningsdrift baseres på gjennomsnittlig kostnad fra samlet FDV-drift i 2023 på kr. 800 pr. m² BTA, som et gjennomsnittlig utgangspunkt pr. m² BTA for kommunens bruk av midler til bygningsdrift i 2023.
- Skoleskyss tar utgangspunkt i erfaringskostnader og regnskap 2023 med billettpris pr elev.
- Rente- og kapitalkostnader er basert på et annuitetslån med 4% rente over 30 år.
- Kostnader til skoledrift regnes inn – og baseres på kommunens ordinære tildelingskriterier / budsjetteringspraksis.
- Bygg som foreslås lagt ned og overført til andre skolekretser, er vist med rivekostnad som tiltaksnivå/investeringsbehov. Dette for å synliggjøre den mest kostbare avhendingsmetoden. Det blir fremmet egen sak på eventuelle skoleanlegg som skal avhendes – enten salg, riving eller ombruk til andre formål.
- Skoleanlegg som foreslås nedlagt, får kr. 540 000 i tilleggskostnad grunnet nedtrekk i statlig tilskudd.

6.1.3 Alternativer som er «silt ut»

Med de overordnede føringene som ligger til grunn for konseptvalg og alternativsutvikling over, er slike konsepter «silt ut» (liten er ikke uttømmende):

- Brandbu barneskole inkl. både Moen og Fredheim er silt ut, fordi det ikke er kapasitet ved Brandbu barneskole til denne løsningen, og at tre skoler i ett anlegg ville medført behov for tilbygg/nybygg – store investeringer ved Brandbu.
- Trintom skole har ikke kapasitet til å håndtere en overføring av alle tre skolene Grymyr, Sanne og Jaren. Deler av Sanne kan overføres med dagens kapasitet ved Trintom, men Grymyr må da eventuelt bli overført til Fredheim.
- Grymyr kan overføres til Sanne, men da vil dette konseptet ikke utnytte ledig kapasitet ved Trintom.

6.2 Konsept 0 – Referanse- og sammenligningskonseptet – videreføring av dagens situasjon med vedlikeholdsetterslep

6.2.1 Strukturelle konsekvenser

Ingen endringer av skolekretser eller inntaksområder.

6.2.2 Investeringsmessige konsekvenser

Konsept 0 - Referanse- og sammenligningsalternativet	Elevtall skoleåret 2030/31	BTA areal	Anslått investeringskostnad (NOK)			Kapitalkostnad pr år (NOK)
			Riving/sanering	Vedlikeholdsetterslep	Investeringskostnad	
Bjoneroa skole 1-10	45	1 172	-	-	-	-
Brandbu barneskole	247	6 588	-	-	-	-
Fredheim skole	93	2 210	-	46,2 mill	46,2 mill	2,7 mill
Grymyr oppvekstsenter	42	2 700	-	29,8 mill	29,8 mill	1,7 mill
Jaren skole	116	2 250	-	61,8 mill	61,8 mill	3,6 mill
Moen skole	118	2 050	-	47,5 mill	47,5 mill	2,8 mill
Sanne skole	61	1 900	-	53,0 mill	53,0 mill	3,1 mill
Trintom skole	172	4 389	-	-	-	-
Brandbu ungdomsskole	222	3 775	-	11,2 mill	11,2 mill	0,6 mill
Gran ungdomsskole	184	5 300	-	69,8 mill	69,8 mill	4,0 mill
Sum	1 300	32 334	-	319,2 mill	319,2 mill	18,5 mill

Det er lagt inn bygningsmessige tiltak for å håndtere vedlikeholdsetterslep og nødvendige oppgraderinger for skoleanleggene i samsvar med behov i tilstandsrapporter.

Samlet er det over kr. 300 mill. i vedlikeholdsetterslep. Det er valgt å synliggjøre dette bygningsmessige behovet som investeringer – og som en gjeld som ikke er betalt.

Bjoneroa skole og de to ungdomsskolene er ikke omfattet av strukturutredningen – og ligger fast som grunnskoler, men det er valgt å synliggjøre de bygningsmessige behovene ved disse anleggene.

Det er ikke vurdert behov for store bygningsmessige vedlikeholdstiltak på kort sikt for Brandbu barneskole og Trintom skole. De barneskolene med størst vedlikeholdsetterslep er Jaren skole (kr. 62 mill.), Sanne skole (kr. 53. mill.), Moen skole (kr. 47,5 mill.) og Fredheim skole (kr. 46 mill.).

For de barneskolene som er omfattet av struktur gjennomgangen utgjør samlet vedlikeholdsetterslep kr. 238. mill. Det er omtrent det samme som en ny barneskole for 300 elever vil koste om en bruker kr. 60 000 pr. m² BTA som grovt kalkyleunderlag.

Norconsult vurderer at konsept 0 ikke er et framtidsrettet alternativ for å organisere og lokalisere framtidens grunnskoletjenester lokalt.

6.3 Hovedkonsept 1: Beholde 4 av 7 skoler – Moen, Sanne og Grymyr avhendes

Basert på nærskoleprinsippet og de øvrige utvalgsriteriene vil følgende fordeling gjelde i konsept 1:

- Moen skole fordeles med 75 % til Brandbu barneskole og 25 % til Jaren skole.
- Sanne skole fordeles med 45% til Trintom skole og 55 % til Fredheim skole.
- Grymyr fordeles med 100 % til Fredheim skole. Barnehagetilbudet ved Grymyr kan enten videreføres eller legges ned og tilbys plass i ledige plasser i andre barnehager. Deler av vedlikeholdsetterlepet ved skoledelen i anlegget, kan utelattes.
- 20 % fordeles fra Fredheim skole til Brandbu barneskole, fordi det er elever som har Brandbu som nærmeste skole i dag.

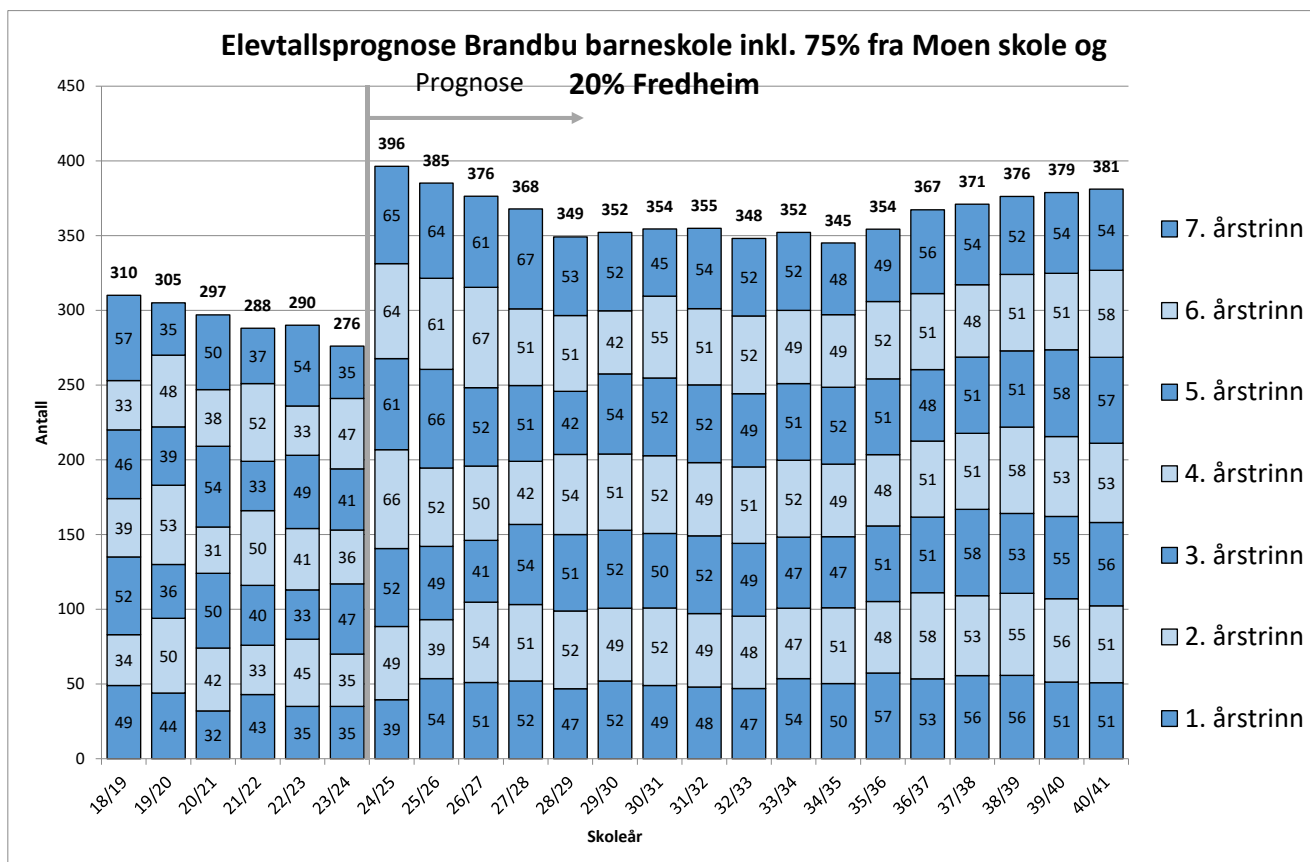
6.3.1 Strukturelle konsekvenser

Gjennom avhending av Moen skole vil 75 % av elevene fra Moen få Brandbu barneskole som nærskole, mens 25% vil få Jaren som nærskole.

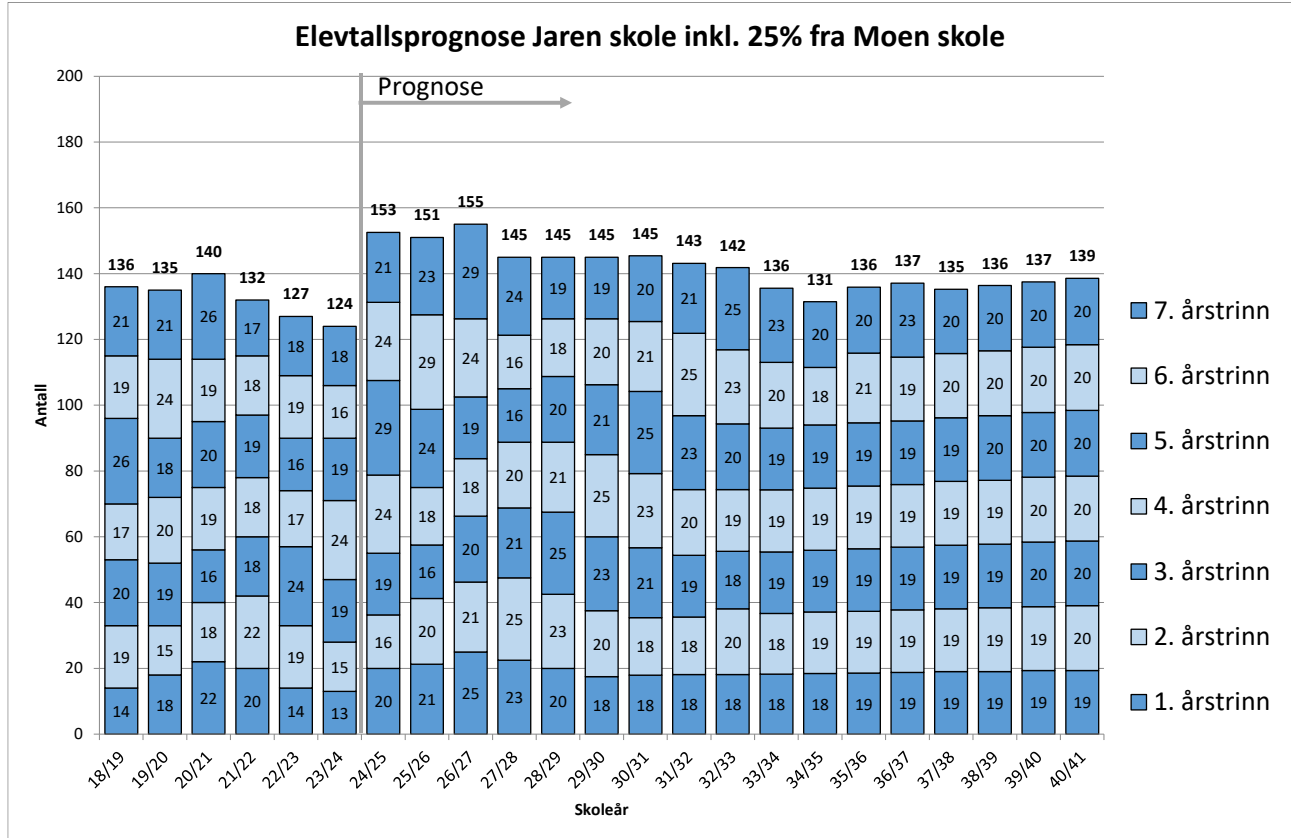
Samtidig har ca. 20% av Fredheim elevene også Brandbu barneskole som nærmeste skole. Disse elevene er overført hit i dette konseptet.

Elevtallsprognosen viser at Brandbu barneskole på sikt, inkludert 75 % av elevene fra Moen og 20% fra Fredheim, vil ha et elevtall mellom 380-400 elever, noe som tilsvarer 85% av makskapasiteten på 448 elever (100%).

Brandbu barneskole disponerer 18 klasserom i varierende størrelse, slik at det er bygningsmessig fleksibilitet til å håndtere eventuelle årstrinn som krever en tre-delt klassesituasjon.

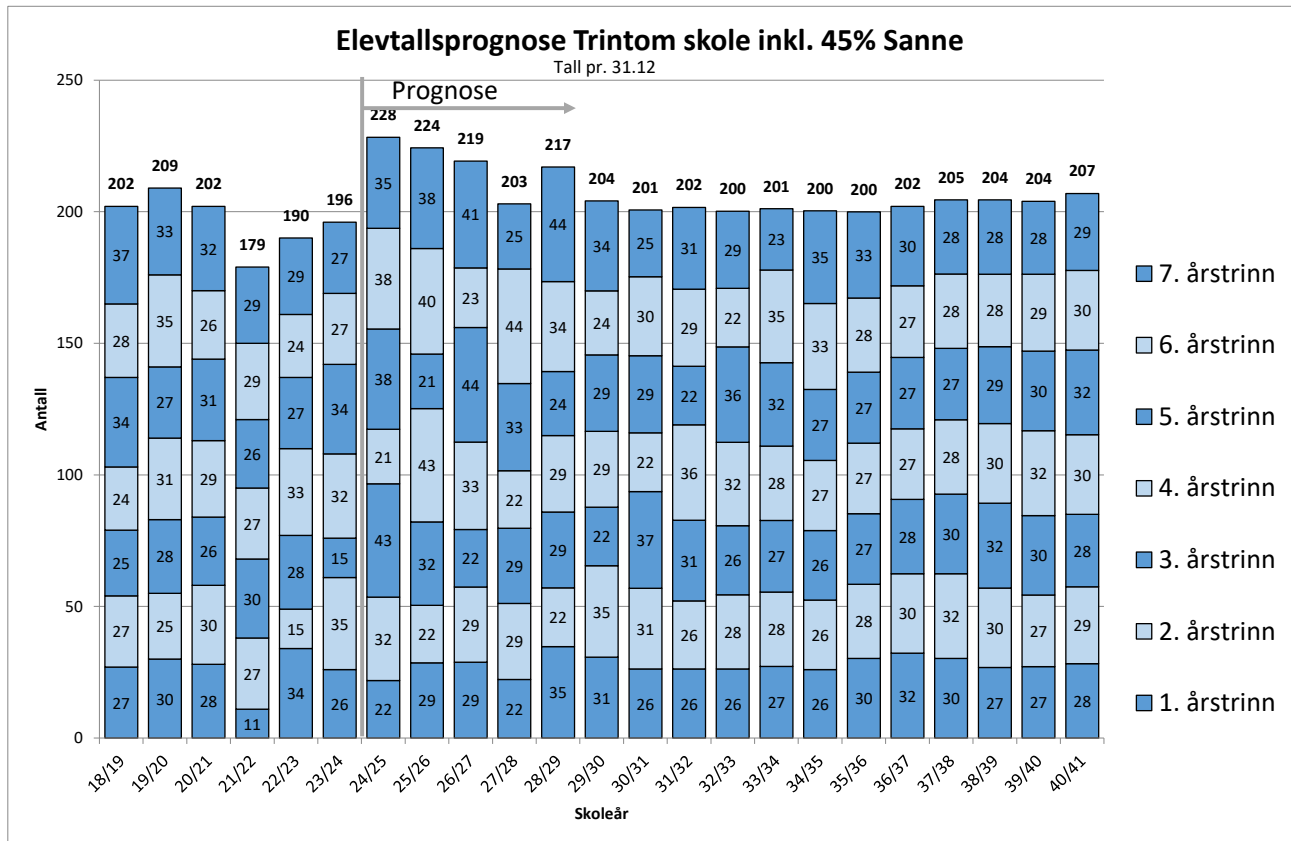
Elevtallsprognosen viser at Jaren skole på sikt, inkludert 25 % av elevene fra Moen, vil ha et elevtall mellom 130-150 elever, noe som tilsvarer 72-83 % av makskapasiteten på 181 elever (100%). Hvis skolen enkeltår får et ekstra stort kull, men kan ta i bruk SFO-basen som delingsrom ved behov.

Gjennom avhending av Sanne skole vil 45% av elevene fra Sanne få Trintom skole som nærskole, mens 55% vil få Fredheim som nærskole.

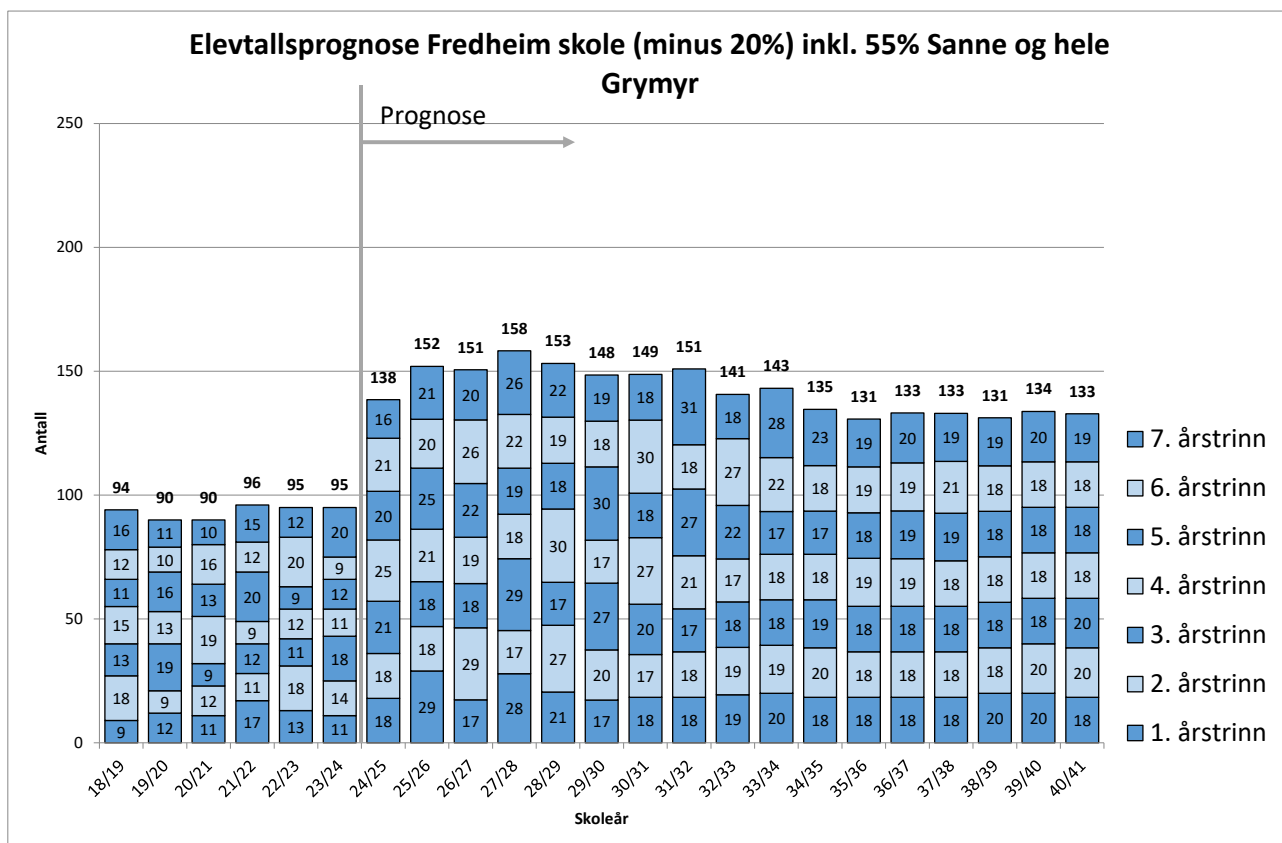
Elevtallsprognosen viser at Trintom skole på sikt vil ha et elevtall mellom 180-220 elever, noe som tilsvarer 73-89 % av makskapasiteten på 247 elever (100%).

Skoleårene 25/26 og 26/27 representerer et høyere elevtall enn de øvrige årene i framskrivingsperioden.

Gjennom avhending av Grymyr oppvekstsenter vil 100 % av elevene få Fredheim som nærskole. Sammen med 55 % fra Sanne skole, gjør dette at 20% av elevene i den nordøstre delen av Fredheim skolekrets vil måtte overføres til Brandbu barneskole. Elevtallsprognosen viser følgelig at Fredheim skole på sikt vil ha et elevtall mellom 140-160 elever, noe som tilsvarer 75-90% av makskapasiteten på 173 elever (100%).

Skolen vil være sårbar for variasjoner mellom årskull og eventuell høy delingsproblematikk, men slik prognosen slår ut for denne sammensetningen under, ser det ut til at skolen vil håndtere elevtallsutviklingen.

6.3.2 Investeringsmessige konsekvenser

Bygningsmessige tiltak (vedlikeholdsetterslepet) ved skolene videreføres, utenom ved Moen skole, Sanne skole og Grymyr oppvekstsenter. Disse skolene avhendes, og det er synliggjort rivekostnad som tiltaksnivå for disse skolene i kalkylene over. Barnehagedelen i Grymyr kan flyttes til ledig kapasitet i øvrige barnehager eller videreføres i dagens anlegg. Barnehagearealene er opprustet og trolig vil kommunen da redusere tiltaksnivået i skoledelen av anlegget.

Konsept 1: Beholde 4 av 7 skoler	Elevtall skoleåret 2030/31	BTA areal	Anslått investeringskostnad (NOK)		
			Riving/sanering	Vedlikeholdsetterslep	Investeringskostnad
Bjoneroa skole 1-10	45	1 172	-	-	-
Brandbu barneskole inkl. Moen, Fredheim	354	6 588	-	-	-
Fredheim skole inkl. Sanne og Grymyr	149	2 210	-	46,2 mill	46,2 mill
Grymyr oppvekstsenter	-	-	4,95 mill	-	5,0 mill
Jaren skole inkl. Moen	145	2 250	-	61,8 mill	61,8 mill
Moen skole	-	-	3,45 mill	-	3,5 mill
Sanne skole	-	-	3,30 mill	-	3,3 mill
Trintom skole inkl. Sanne	201	4 389	-	-	-
Brandbu ungdomsskole	222	3 775	-	11,2 mill	11,2 mill
Gran ungdomsskole	184	5 300	-	69,8 mill	69,8 mill
Sum	1 300	25 684	11,7 mill	188,9 mill	200,6 mill

Samlet vil det være et investeringsmessig vurdert behov på kr. 201 mill. i konsept 2.

Det er lagt inn rivekostnad for de anleggene som avhendes. Dette for å synliggjøre det dyreste tiltaket ved avhending. Kommunen vil utarbeide en egen sak på etterbruk av eventuelle kommunale eiendommer som avhendes. I en slik sak vil det vurderes andre bruksformål, salg eller riving.

6.4 Hovedkonsept 2 – Beholde 5 av 7 skoler - Moen og Sanne avhendes

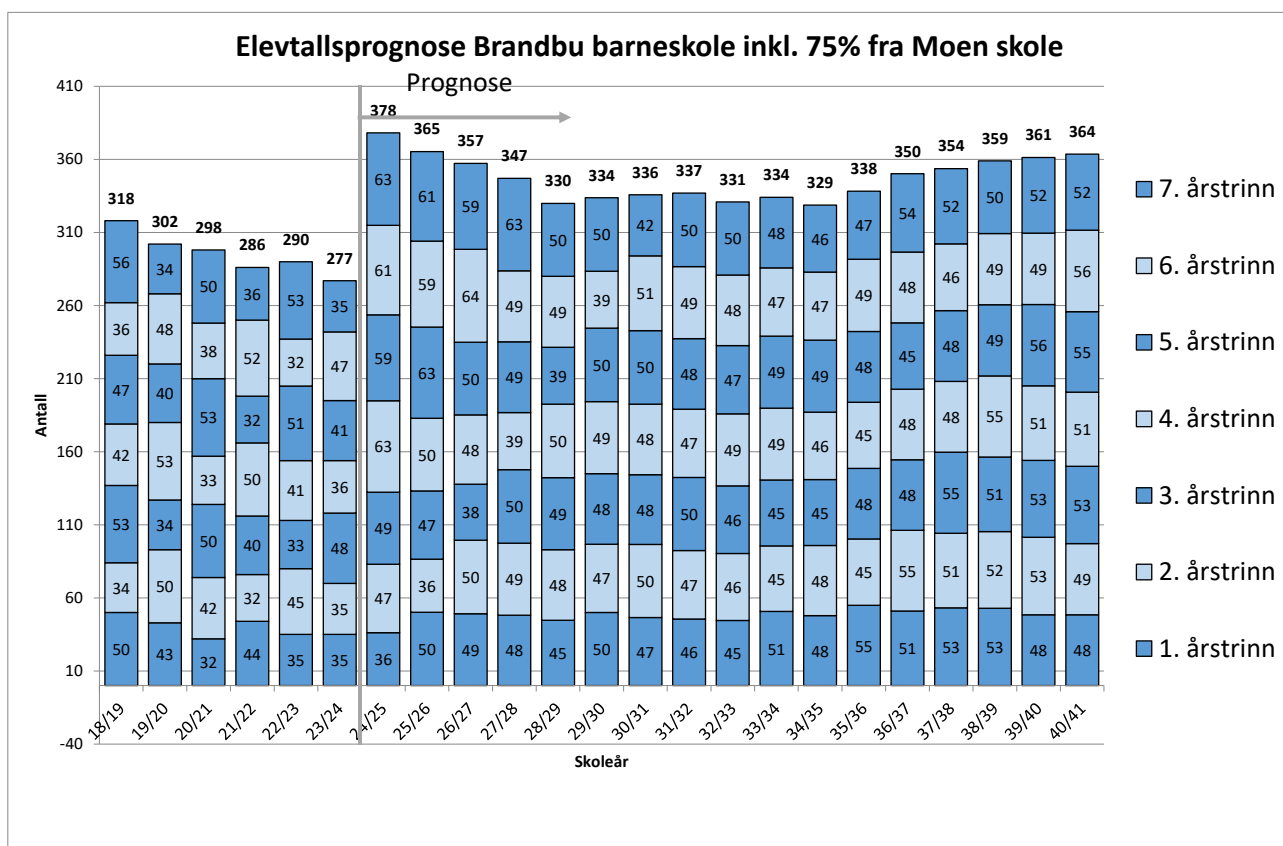
Basert på nærskoleprinsippet og de øvrige utvalgsriteriene vil følgende fordeling gjelde i konsept 2:

- Moen skole fordeles med 75 % til Brandbu barneskole og 25 % til Jaren skole.
- Sanne skole fordeles med 45% til Trintom skole, 20 % til Fredheim skole og 35 % til Grymyr oppvekstsenter.

6.4.1 Strukturelle konsekvenser

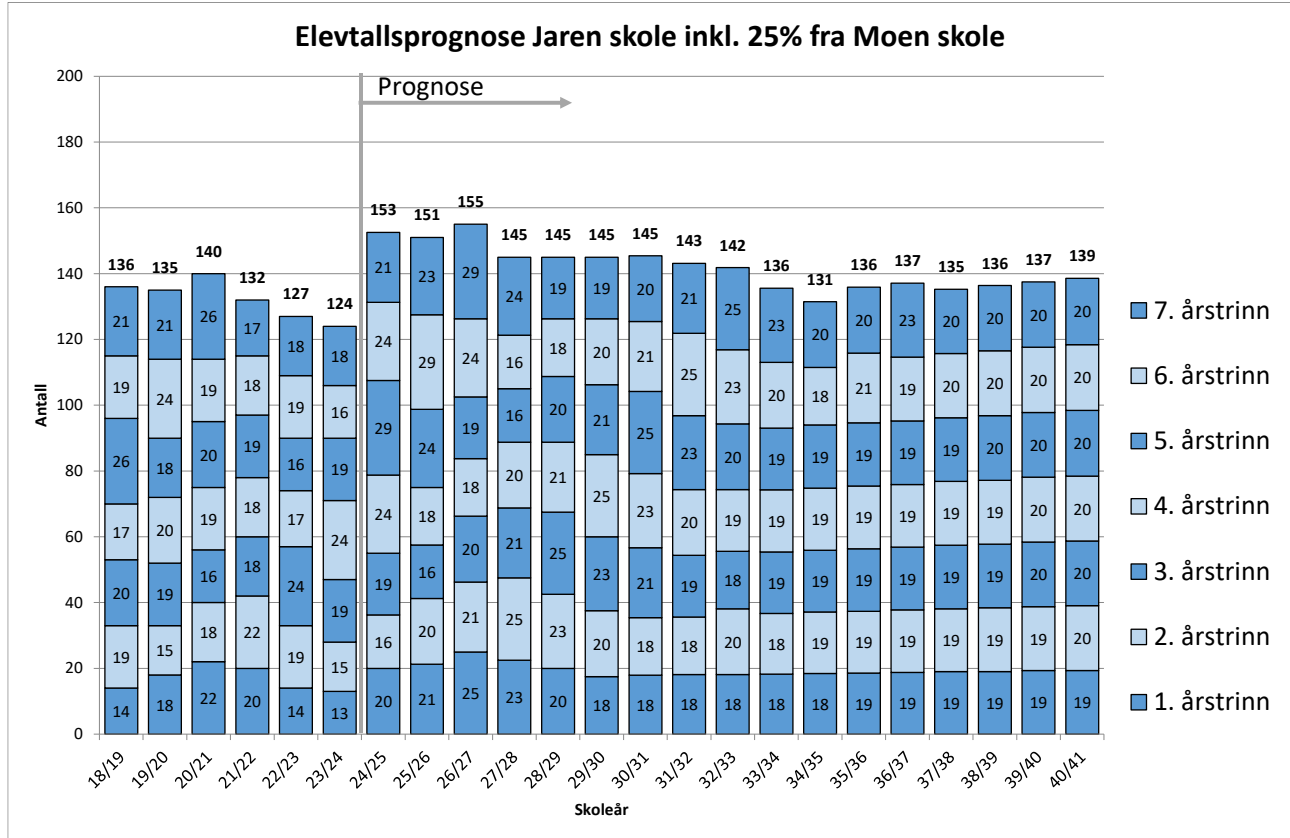
Gjennom avhending av Moen skole vil 75 % av elevene fra Moen få Brandbu barneskole som nærskole, mens 25% vil få Jaren som nærskole.

Elevtallsprognosen viser at Brandbu barneskole på sikt, inkludert 75 % av elevene fra Moen, vil ha et elevtall mellom 295-345 elever, noe som tilsvarer 66-77 % av makkapasiteten på 448 elever (100%).

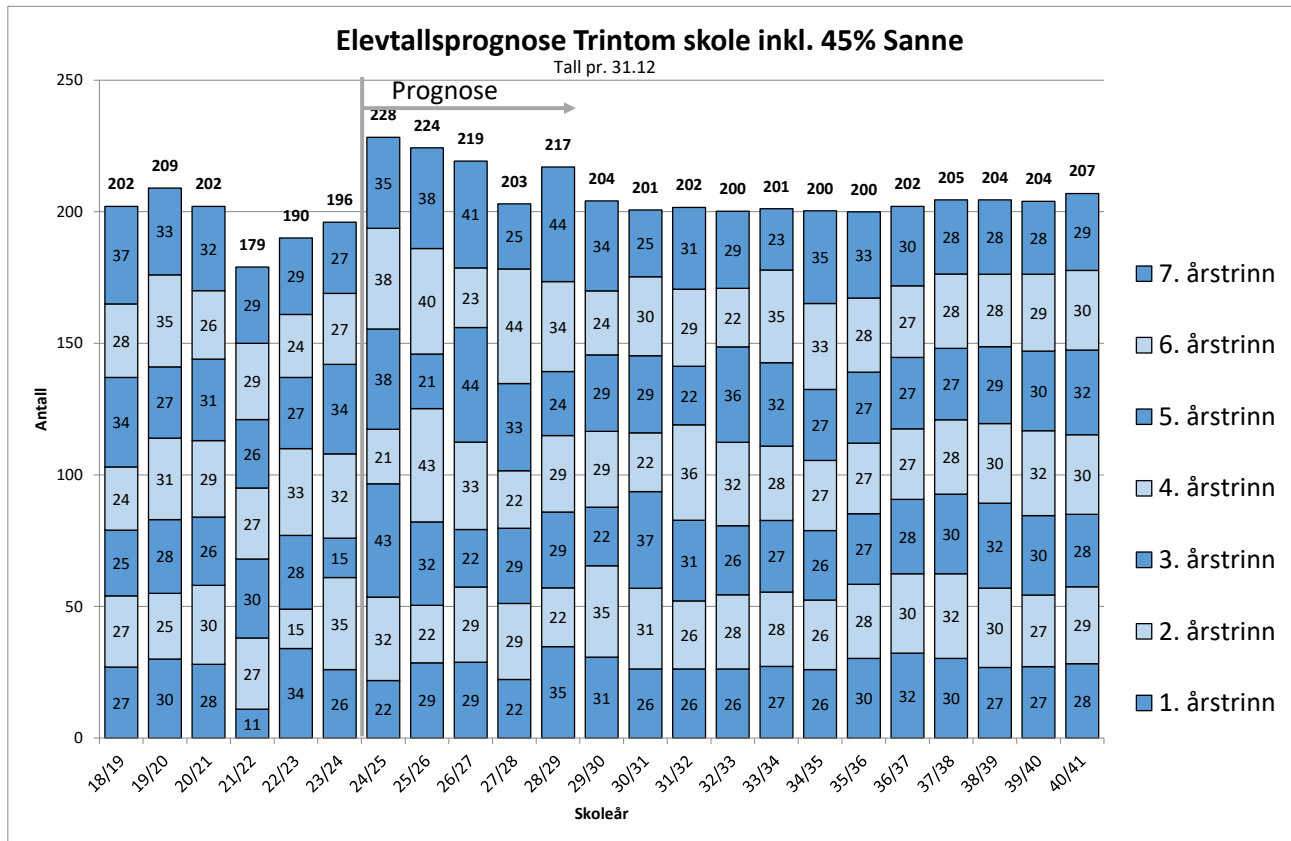
Elevtallsprognosen viser at Jaren skole på sikt, inkludert 25 % av elevene fra Moen, vil ha et elevtall mellom 130-150 elever, noe som tilsvarer 72-83 % av makskapasiteten på 181 elever (100%). Hvis skolen enkeltår får et ekstra stort kull, men kan ta i bruk SFO-basen som delingsrom ved behov.

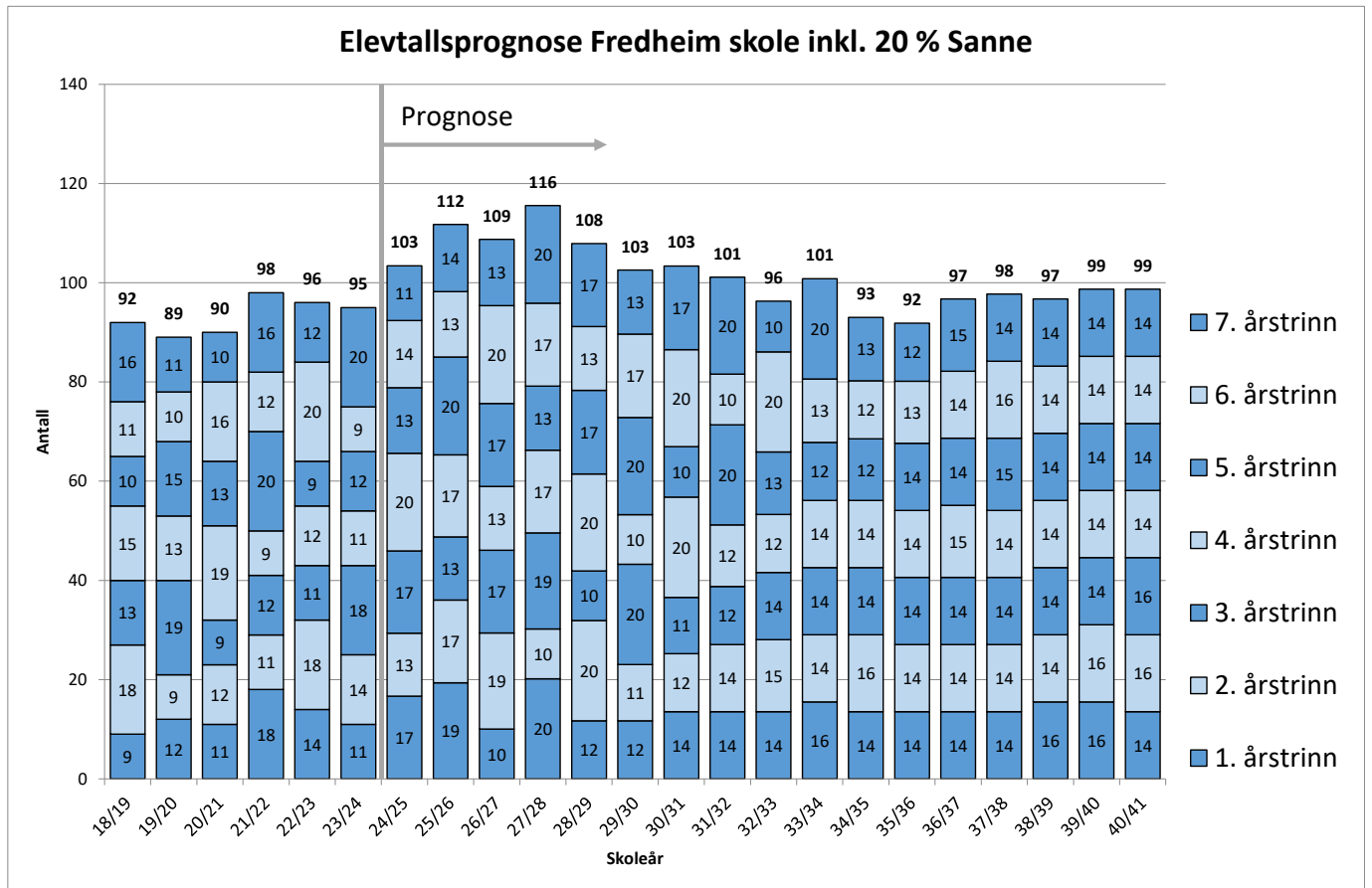
Gjennom avhending av Sanne skole vil 45 % av elevene fra Sanne få Trintom skole som nærskole, mens 35 % vil få Grymyr oppvekstsenter og 20 % vil få Fredheim som nærskole.

Elevtallsprognosen viser at Trintom skole på sikt vil ha et elevtall mellom 180-220 elever, noe som tilsvarer 73-89 % av makskapasiteten på 247 elever (100%).

Skoleårene 25/26 og 26/27 representerer et høyere elevtall enn de øvrige årene i framskrivingsperioden.

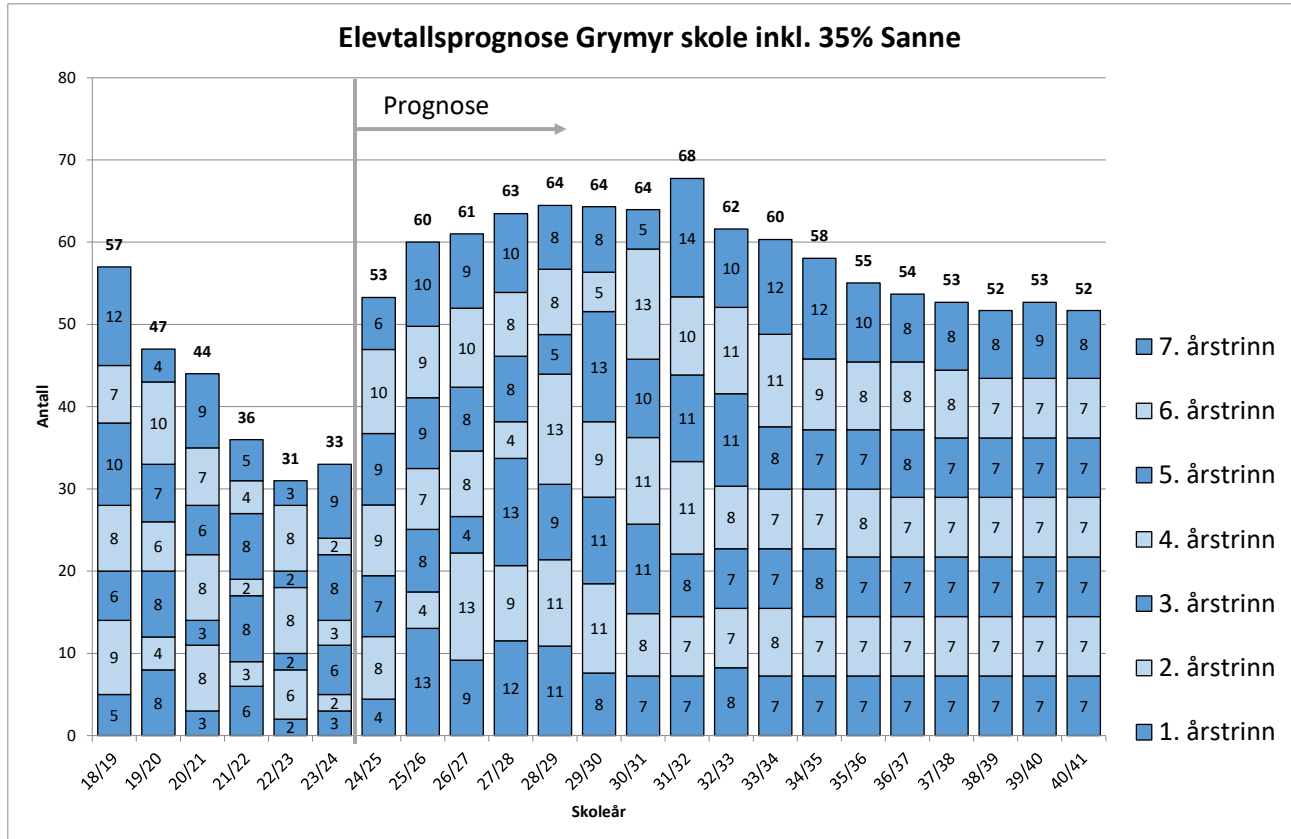

Elevtallsprognosen viser at Fredheim skole på sikt, inkludert 20 % av elevene fra Sanne skole, vil ha et elevtall mellom 90-110 elever, noe som tilsvarer 52-64 % av makskapasiteten på 173 elever (100%).

Elevtallsprognosen viser at Grymyr oppvekstsenter på sikt, inkludert 35 % av elevene fra Sanne skole, vil ha et elevtall mellom 50-70 elever, noe som tilsvarer 52-64 % av makkapasiteten på 173 elever (100 %)

Ca. 40% av elevene ved Grymyr velger naboskolen Sanne som nærskole. En overføring til Trintom skole, kan medføre at flere av disse velger Grymyr som nærskole ved et slikt konsept.

6.5 Investeringmessige konsekvenser

Bygningsmessige tiltak (vedlikeholdsetterslepet) ved skolene videreføres, utenom ved Moen og Sanne skole. Disse skolene avhendes, og det er synliggjort rivekostnad som tiltaksnivå for disse skolene i kalkylene under.

Konsept 2: Beholde 5 av 7 skoler	Elevtall skoleåret 2030/31	BTA areal	Anslått investeringskostnad (NOK)		
			Riving/ sanering	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Bjøneroa skole 1-10	45	1 172	-	-	-
Brandbu barneskole inkl. Moen, Fredheim	336	6 588	-	-	-
Fredheim skole inkl. Sanne	103	2 210	-	46,2 mill	46,2 mill
Grymyr oppvekstsenter inkl. Sanne	64	2 700	-	29,8 mill	29,8 mill
Jaren skole inkl. Moen	145	2 250	-	61,8 mill	61,8 mill
Moen skole	-	-	3,45 mill	-	3,5 mill
Sanne skole	-	-	3,30 mill	-	3,3 mill
Trintom skole inkl. Sanne	201	4 389	-	-	-
Brandbu ungdomsskole	222	3 775	-	11,2 mill	11,2 mill
Gran ungdomsskole	184	5 300	-	69,8 mill	69,8 mill
Sum	1 300	28 384	6,8 mill	218,7 mill	225,4 mill

Samlet vil det være et investeringmessig vurdert behov på **kr. 225 mill.** i konsept 2.

Investeringsbehovet går noe opp, sammenlignet med forrige konsept 1 – fordi kommunen må ta vedlikeholdsetterslepet og rivekostnaden ved Grymyr i dette konseptet.

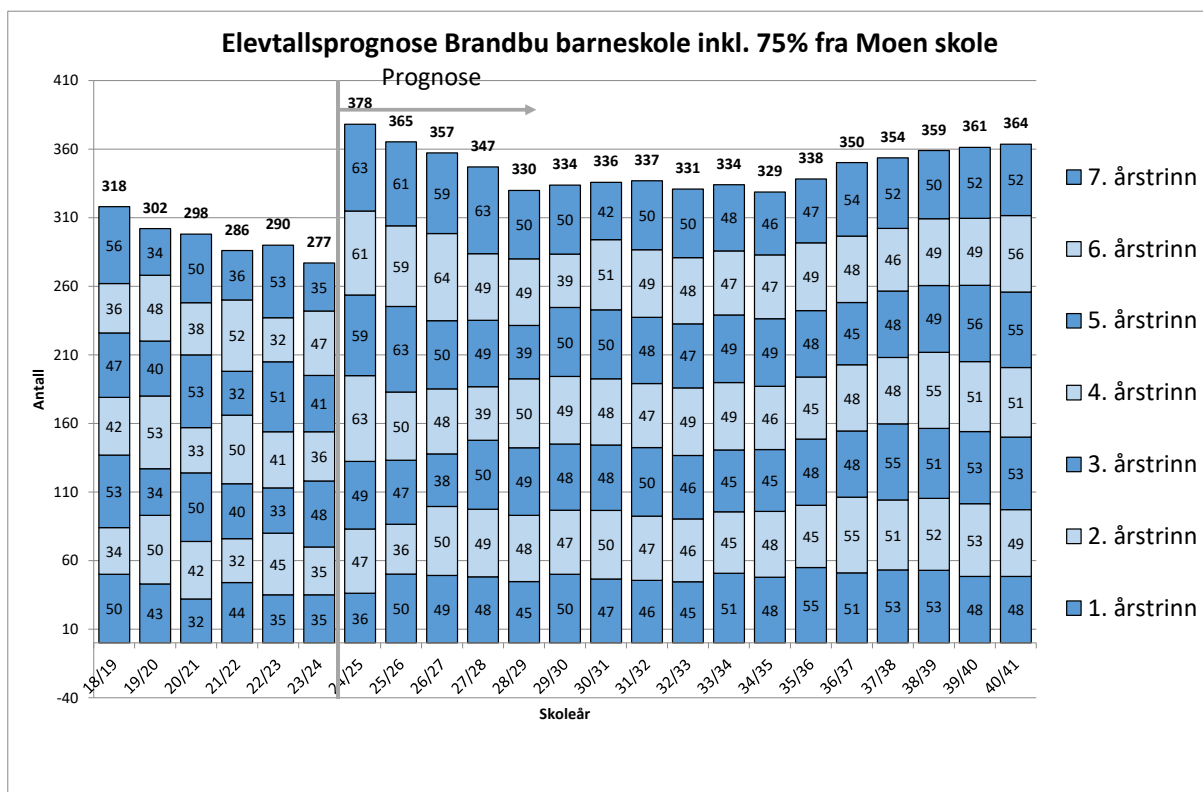
6.6 Hovedkonsept 3 – Beholde 6 av 7 skoler - Moen skole avhendes

Basert på nærskoleprinsippet og de øvrige utvalgsriteriene vil følgende fordeling gjelde i konsept 3: Moen skole fordeles med 75 % til Brandbu barneskole og 25 % til Jaren skole.

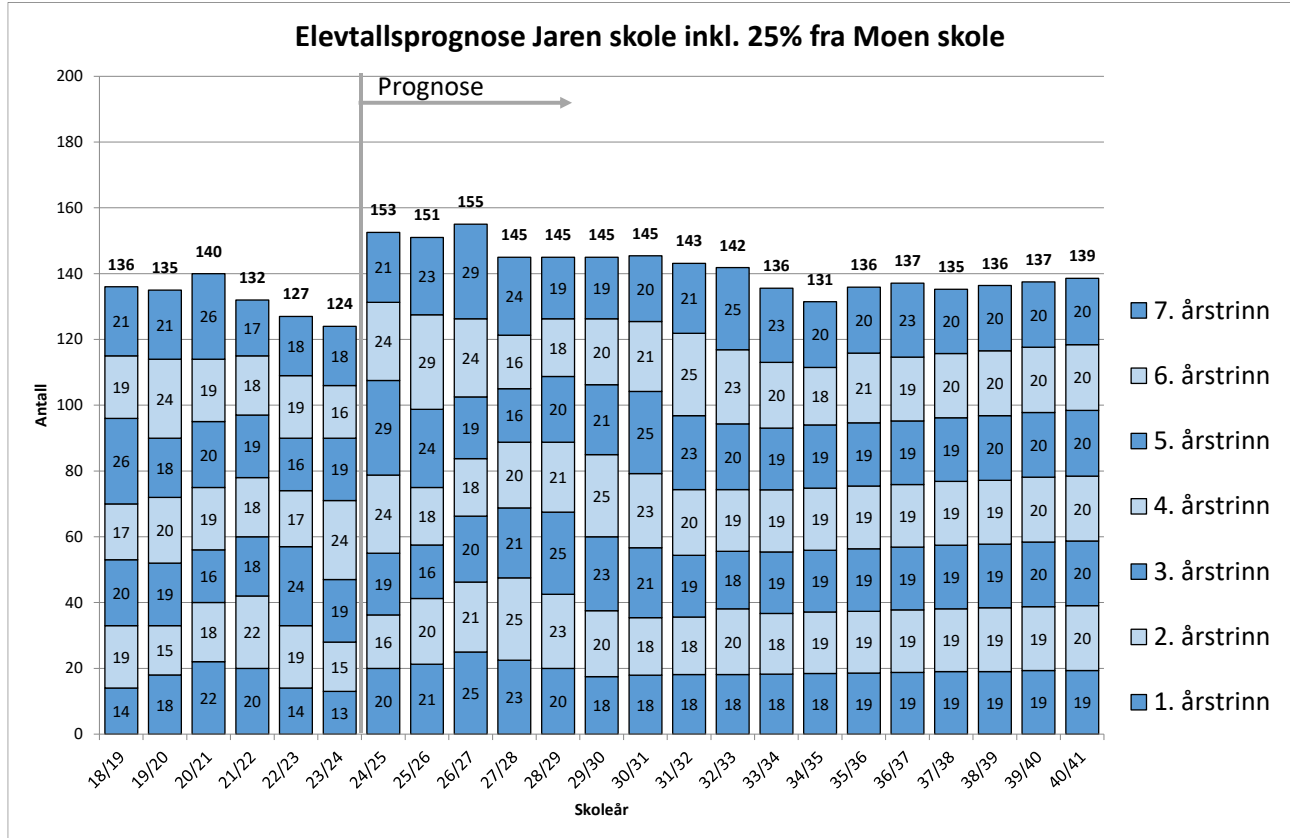
6.6.1 Strukturelle konsekvenser

Gjennom avhending av Moen skole vil 75 % av elevene fra Moen få Brandbu barneskole som nærskole, mens 25% vil få Jaren som nærskole.

Elevtallsprognosen viser at Brandbu barneskole på sikt, inkludert 75 % av elevene fra Moen, vil ha et elevtall mellom 295-345 elever, noe som tilsvarer 66-77 % av makskapasiteten på 448 elever (100%).

Elevtallsprognosen viser at Jaren skole på sikt, inkludert 25 % av elevene fra Moen, vil ha et elevtall mellom 130-150 elever, noe som tilsvarer 72-83 % av makskapasiteten på 181 elever (100%). Hvis skolen enkeltår får et ekstra stort kull, men kan ta i bruk SFO-basen som delingsrom ved behov.

6.6.2 Investeringsmessige konsekvenser

Konsept 3 - Beholde 6 av 7 skoler	Elevtall skoleåret 2030/31	BTA areal	Anslått investeringskostnad (NOK)		
			Riving/ sanering	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Bjoneroa skole 1-10	45	1 172	-	-	-
Brandbu barneskole inkl. Moen	336	6 588	-	-	-
Fredheim skole	93	2 210	-	46,2 mill	46,2 mill
Grymyr oppvekstsenter	42	2 700	-	29,8 mill	29,8 mill
Jaren skole inkl. Moen	145	2 250	-	61,8 mill	61,8 mill
Moen skole	-	-	3,45 mill	-	3,5 mill
Sanne skole	61	1 900	-	53,0 mill	53,0 mill
Trintom inkl. Sanne	172	4 389	-	-	-
Brandbu ungdomsskole	222	3 775	-	11,2 mill	11,2 mill
Gran ungdomsskole	184	5 300	-	69,8 mill	69,8 mill
Sum	1 300	30 284	3,5 mill	271,7 mill	275,2 mill

Investeringsbehovene relatert til vedlikeholdsetterslepet blir over kr. 275 mill. i dette konseptet. Riving av Moen skole er lagt inn som tiltaksnivå.

6.7 Sammenligning av økonomiske konsekvenser – hovedkonseptene

Konsept 0 - Referanse- og sammenligningsalternativet

Skoledrift	Sum
Sum skoledrift i perioden	108,5 mill
Skoleskyss	Sum
Sum skysskostnad i perioden	7,5 mill
Bygningsdrift	Sum
Sum FDV kostnad i perioden	25,9 mill
Kapitalkostnad	Sum
Sum	18,5 mill
Fratrekk statlig tilskudd	Sum
	-
Sum	160,4 mill

Konsept 1: Beholde 4 av 7 barneskoler

Skoledrift	Sum
Sum skoledrift i perioden	104,4 mill
Skoleskyss	Sum
Sum skysskostnad i perioden	8,1 mill
Bygningsdrift	Sum
Sum FDV kostnad i perioden	20,5 mill
Kapitalkostnad	Sum
Sum	11,6 mill
Fratrekk statlig tilskudd	Sum
	1,6 mill
Sum	146,4 mill
	-14,0 mill

Konsept 2: Beholde 5 av 7 barneskoler

Skoledrift	Sum
Sum skoledrift i perioden	106,3 mill
Skoleskyss	Sum
Sum skysskostnad i perioden	8,1 mill
Bygningsdrift	Sum
Sum FDV kostnad i perioden	22,7 mill
Kapitalkostnad	Sum
Sum	13,1 mill
Fratrekk statlig tilskudd	Sum
	1,1 mill
Sum	151,3 mill
	-9,1 mill

Konsept 3 - Beholde 6 av 7 barneskoler

Skoledrift	Sum
Sum skoledrift i perioden	107,4 mill
Skoleskyss	Sum
Sum skysskostnad i perioden	7,8 mill
Bygningsdrift	Sum
Sum FDV kostnad i perioden	24,2 mill
Kapitalkostnad	Sum
Sum	16,0 mill
Fratrekk statlig tilskudd	Sum
	0,54 mill
Sum	156,0 mill
	-4,4 mill

En sammenligning av de driftsmessige konsekvensene av hovedkonseptene mot 0, tar utgangspunkt i fem følgende kostnadskomponenter:

- Skoledrift / lønnskostnader – basert på Gran kommunes egen tildelingspraksis og budsjetteringsmetodikk
- Skoleskyss – basert på bosatte elever og adresser på elever som får skyss. Kostnad etter gjeldende satser.
- Bygningsdrift tar utgangspunkt i kommunens FDVU kostnader for aktuelle grunnskolebygg og fordelt etter samlet brutto bygningsareal. Gjennomsnittlig kostnad pr. m² BTA ligger på kr. 800 når utbedringstiltak er medregnet. Mindre bygningsareal gir reduserte kostnader til bygningsdrift.
- Rente- og kapitalkostnad på vedlikeholdsetterslep og rivekostnad er satt til 4% rente over 30 år – som et annuitetslån.
- Konsepter som gir færre barneskoler får synliggjort en tilleggskostnad tilsvarende bortfall av statlig tilskudd pr grunnskole på kr. 540 000.

Konsept 1 får et modellert innsparings- og effektiviseringspotensial på **kr. 14 mill.** pr år, dersom alle tiltak i konseptene iverksettes samtidig (år 0).

Videre gir konsept 2 og konsept 3 henholdsvis **kr. 9,1 mill. og kr. 4,4 mill.** i innsparingspotensial – sammenlignet med en videreføring av dagens situasjon.

Besparelsene i skoledriften varierer fra ca. kr. 1 mill. til kr. 4 mill.

Besparelsene i bygningsdriften varierer fra kr. 1,7 mill. til kr. 5,4 mill.

Besparelsene i kapitalkostnadene varierer fra kr. 2,5 mill. til kr. 6,9 mill.

Videre øker kostnadene til skoleskyss i alle konsepter sammenlignet med en videreføring av dagens situasjon fra kr. 0,3 mill. til kr. 0,6 mill. I tillegg vil konsepter som legger ned en barneskole få fratrukk i statlig tilskudd – tilsvarende kr. 540 000 pr. skole.

6.8 Andre konsepter – Beholde 6 av 7 skoler – en barneskole

Det er flere konsepter som åpner for å legge ned en barneskole og det vi være ulike grader av fordeler og ulemper av disse. Sentralt premiss for hovedkonseptene har vært å fylle opp ledig og funksjonell skolekapasitet ved de andre barneskolene - særlig Brandbu barneskole og Trintom skole.

6.8.1 Sanne avhendes

Når nærskoleprinsippet legges til grunn, vil elevene fordeles til Trintom skole, Grymyr oppvekstsenter og Fredheim skole.

Andre moment:

- Deler av skoletomten er ikke kommunal eiendom – og eiendomsforholdet er uavklart.
- Det er et stort vedlikeholdsetterslep i dagen bygningsmasse
- Akseptable skyssavstander til naboskoler
- 40% av elevtallsgrunnlaget kommer fra Grymyr

6.8.2 Fredheim avhendes

Når nærskoleprinsippet legges til grunn, vil elevene fordeles til Sanne skole, Grymyr oppvekstsenter og Brandbu barneskole.

6.8.3 Jaren avhendes

Når nærskoleprinsippet legges til grunn, vil elevene fordeles til Trintom skole og Moen skole.

6.8.4 Grymyr avhendes

Når nærskoleprinsippet legges til grunn, vil elevene fordeles til Fredheim skole og Sanne skole.

Andre moment:

- Barnehagen kan videreføres som i dag og utbedringsbehovet i skoledelen reduseres.

6.9 Konsept som er «silt ut»: Beholde 2 av 7 skoler – og bygge en ny tredje barneskole

En sentral forutsetning for å sette sammen konsepter og alternativsløsninger, har vært å minimere behovet for investeringsmidler og samtidig utnytte ledig skolekapasitet ved Brandbu barneskole og Trintom skole (Bjoneroa videreføres som før).

Dersom det var åpning for å utvikle konsepter med stort utbyggingsbehov og investeringskostnader, kunne et konsept med en ny barneskole i tillegg til Brandbu barneskole og Trintom skole - være et langsiktig og helhetlig alternativ.

Elevtallsutviklingen på barnetrinnet vil på lang sikt ligge rundt **900 elever**. Barneskolekapasiteten (ekskl. barnetrinnet på Bjoneroa) bør dimensjoneres for rundt **900-950 elever** på lang sikt slik:

- 400 elever Brandbu barneskole
- 200 elever Trintom skole
- 300/350 elever ny barneskole

En ny barneskole inkl. gymsalsfunksjon (B300) vil trenge et samlet bygningsareal på ca. **4 100 m² BTA**. Investeringskostnader pr 2024 tilsier en m² pris på nær kr. 60 000 m² BTA (inkl. mva.). I denne summen ligger ikke tomtekjøp.

Et slikt konsept ville i denne fasen blitt kostnadsregnet til **kr. 246 mill. inkl. mva.**

7 Vurdering av hovedkonseptene - skole

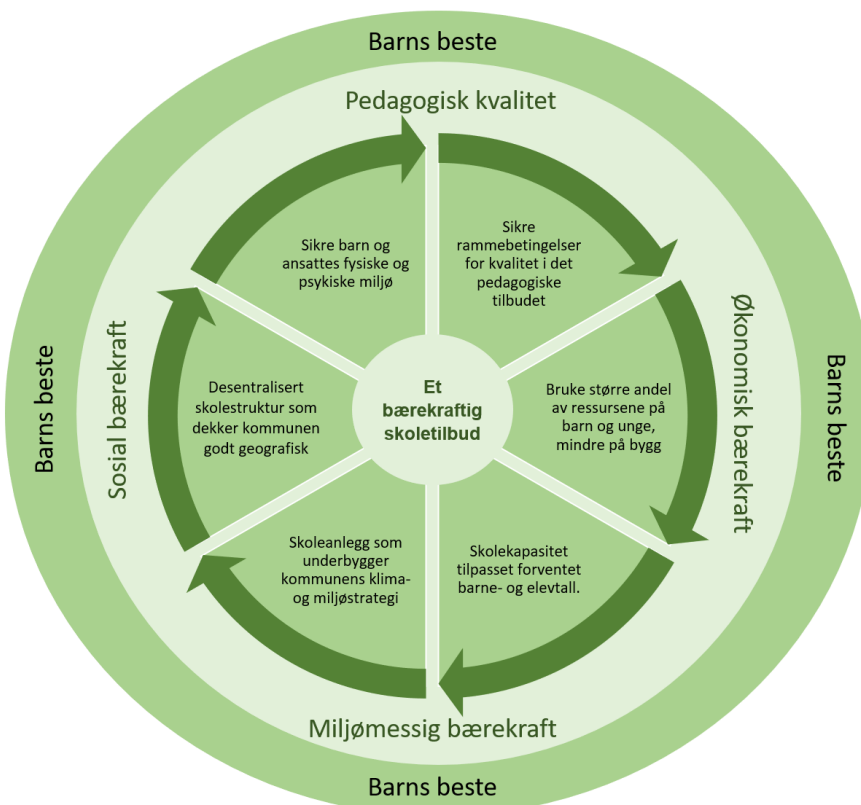
7.1 Mål og evalueringskriterier

Det er opp til kommunen selv å avgjøre hvordan den vil organisere og innrette de kommunale barnehage- og grunnskoletilbudene. Lokaliseringen og organiseringen av de kommunale barnehagene og grunnskolene er et rent lokalpolitisk valg, og kommunestyret står fritt til selv å velge løsninger for opptaksområder, barnehage/skole typer og -størrelser som svarer til kommunens langsiktige utfordringer. Dette ligger innenfor det politiske handlingsrommet til en kommune.

Hvilke faktorer og moment som bør vektlegges og hvilke faktorer som bør prioriteres ved strukturendringer i Gran kommune, vil i stor grad avhenge av den enkeltes ståsted og subjektive vektning av faktorene. I alternativanalysen er det derfor forsøkt å sortere ulike hensyn og målsetninger, slik at det tydeligere skal fremkomme fordeler, ulemper og problemstillinger med de ulike alternativene. Innledningsvis er det stilt en del spørsmål som bør vurderes i valget om barnehage- og skolestruktur.

I tråd med FNs bærekraftsmål, er det et overordnet prinsipp og krav at fremtidige tjenester skal utvikles i et bredt bærekraftig perspektiv. I tillegg er kravet om hensynet til barns beste et grunnlag for alle vurderinger av tjenester og formål som påvirker barnets hverdag. Sosiale, økonomiske og miljømessige forhold er avhengige av hverandre. I utvikling av barnehage- og skolestruktur er det viktig å se de sammenhengene som det er mellom målene for bærekraft og vurdering av hva som er barns bestevurdering. Selv om økonomi ikke er en del av barns bestevurdering, vil det være forhold i analysen som påvirker økonomi. Eksempel på dette er hvor stort areal som skal forvaltes, drifte og vedlikeholdes, og hvor mange ansatte en trenger for å drifte tilbudet. Vurdering av kvalitet i kompetanse og fysisk læringsmiljø er ett av flere vesentlige vurderingskriterier i barns bestevurdering. Disse to komponentene påvirker i stor grad kommunens økonomi.

Figuren til høyre viser mål for studien med overordnede krav til utredningen. Vurderinger av barns beste skal være et gjennomgående fokusområde, mens utgangspunktet for oppgaven er å finne alternativet som gir et mest mulig bærekraftig skoletilbud på både kort og lang sikt.

Figur 22: Vurderingskriterier for alternativer til skolestruktur.

7.2 Målsetninger og viktige vurderingspunkter for valg av barnehage- og skolestruktur

Gran kommune har i samarbeid med Norconsult utformet følgende vurderingskriterier, basert på vedtakene i kommunestyret, kommunale planer, funn fra brukermedvirkning og de ulike utredningene som er gjort av skolene.

7.2.1 Sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø

Mål: Sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø

Spørsmål:

- *Pedagogisk egnethet:* Hvor mange av elevene vil ha tilgang til lokaler med god pedagogisk egnethet og likeverdighet mellom elevene når det gjelder fysisk læringsmiljø?
- *Faglig og sosialt miljø:* I hvor stor grad legger alternativene opp til skole- og klassemiljø som har hensiktsmessig størrelse for å sikre et godt faglig og sosialt miljø blant elevene?

7.2.2 Sikre gode rammebetingelser for kvalitet i det pedagogiske tilbudet

Mål: Sikre gode rammebetingelser for kvalitet i det pedagogiske tilbudet

Sentrale spørsmål:

- *Skoledrift:* I hvor stor grad legger alternativene opp til god og effektiv bruk av ressurser til administrasjon og elevtjeneste?
- *Pedagogiske ressurser:* I hvor stor grad legger strukturen til rette for robuste fagmiljø, profesjonsfaglige fellesskap, spesialpedagogiske team, kompetansebygging og samarbeid? I hvor stor grad får elevene likeverdige, pedagogiske rammebetingelser på tvers av skolene?

7.2.3 Bruke større andel av ressursene på barn og unge, mindre på bygg

Mål: Bruke større andel av ressursene på barn og unge, mindre på bygg

Sentrale spørsmål:

- *Bygningsdrift:* I hvor stor grad belaster alternativene kommunens totale FDV-budsjett (forvaltning, drift og vedlikehold) på kort og lang sikt?
- *Investering:* I hvor stor grad belaster alternativene kommunens totale investeringsbudsjett på kort og lang sikt?

7.2.4 Skolekapasitet tilpasset forventet barne- og elevtall

Mål: Skolekapasitet tilpasset forventet barne- og elevtall

Sentrale spørsmål:

- *Utnyttelse av eksisterende kapasitet:* I hvor stor grad sikrer alternativene at nye og nyrenoverte skoler (Brandbu og Trintom) har tilnærmet full kapasitetsutnyttelse? Dette innebærer opptil 90 % av teoretisk makskapasitet.
- *Total barnehage- og skolekapasitet:* I hvor stor grad blir den totale skolekapasiteten godt utnyttet, både på kort og lang sikt?

7.2.5 Skolestruktur med anlegg som underbygger kommunens klima- og miljøstrategi

Mål: Barnehage- og skolestruktur som underbygger kommunens klima- og miljøstrategi

Sentrale spørsmål:

- *Total bygningsmasse:* Hvor stor og arealeffektiv bygningsmasse står kommunen totalt igjen med å drifte etter strukturendringen?
- *Forbruk og avfall:* Hvilke alternativer fører til minst forbruk og avfall når det gjelder oppgradering av bygg?
- *Energibruk:* Hvor stort er behovet for energibruk i den totale bygningsmassen i konseptene?

7.2.6 Desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk

Mål: Desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk.

Sentrale spørsmål:

- *Geografisk dekning:* I hvor stor grad sikrer alternativene en desentralisert barnehage- og skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk? Dette inkluderer også at det er balanse mellom skolekapasiteten både på østsiden og vestsiden av Jarenvannet, og at oppvekstsenter etableres der det er hensiktsmessig.
- *Nærmiljøfunksjoner:* I hvor stor grad sikrer alternativene at nærmiljøene i kommunen får tilgang til skolens kultur-/idrett- og fritidsfunksjoner i sitt nærmiljø?
- *Identitet og stedsutvikling:* I hvor stor grad påvirker alternativene med færre skoler lokal identitet og stedsutvikling?

Hvert enkelt konsept er vurdert opp mot de målsetningene som er formulert for utredningen. Rangeringen er basert på +/-metoden. Vurderingskriteriene er vektet på en skala fra +2 til -2. Utfallet av vurderingene sammenstilles i en tabell med beskrivelse og fargekode. +2 innebærer «Godt i henhold til målsetting», +1 er «I henhold til målsetting», 0 er «Delvis i henhold til målsetting», -1 er «Delvis i motsetning til målsetting», mens -2 er «I motsetning til målsetting». Karaktersettingen er basert på en kvalitativ og skjønnsmessig vurdering og benyttes til å vurdere alternativene opp mot hverandre. Karaktersettingen summeres ikke matematisk ettersom vektingen kan være ulik, men gir et overblikk over styrker og svakheter med konseptene. I enkelte kategorier vil ingen av konseptene få høyest eller lavest score. Et eksempel på dette er «sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø», der noen av elevene og de ansatte også i konsept 3 kun vil ha tilgang til arealer med tilstrekkelig grad av pedagogisk egnethet (EG1).

+2	+1	0	-1	-2
Godt i henhold til målsetting	I henhold til målsetting	Delvis i henhold til målsetting	Delvis i motsetning til målsetting	I motsetning til målsetting

Figur 23: Skalaen brukt for vurderingskriteriene.

7.3 Oppsummering og sammenstilling – vurdering av konsept 0-3

«Konsept 0 – Uendret skolestruktur» kommer totalt sett svakest ut i vurderingen, spesielt gjennom høy bruk av ressurser på bygg sammenlignet med barn og unge. Når det gjelder desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk kommer derimot konsept 0 svært godt ut. Totalt blir vurderingen av dette konseptet -1, altså delvis i motsetning til målsetting.

«Konsept 3 – Beholde 6 av 7 skoler» kommet totalt ut med 0, altså delvis i henhold til målsetting..

Avhending er omtalt som egen sak i eget kapittel, da det er usikkert om skoleanleggene som blir avhendet blir revet eller videreført til annen bruk utenfor kommunens skoledriftsbudsjett. I denne sammenligningen omhandler punktet om kommunens klima- og miljøstrategi kun total bygningsmasse, energibruk til elektrisitet, oppvarming mm. og forbruk/avfall med tanke på oppgradering av byggene. En eventuell riving av skoleanleggene som blir avhendet, vil slå negativt i kommunens totale klima- og miljøregnskap. Når etterbruk er avgjort, kan det være hensiktsmessig å legge inn denne faktoren i det totale beslutningsgrunnlaget. Det bør selvsagt bli tatt sikte på en avhending som ikke involverer riving. Økonomisk er det likevel vurdert å være mest hensiktsmessig å legge inn rivekostnader innenfor hvert konsept. Denne må også bli justert hvis man finner løsninger på etterbruk som hindrer riving.

Vurderingspunktet om barn og ansattes fysiske miljø omhandler forutsetningene for å skape gode læringsmiljø og likeverdighet mellom elevene på tvers av skolene. Både Elevundersøkelsen og resultat på nasjonale prøver viser gode resultater for Gran kommune.

Gran kommune oppgir at oppvekstsenter skal etableres der det er hensiktsmessig. Kapasitetsberegningene for barnehagene viser at det er tilstrekkelig kapasitet i Gran kommune også uten plassene i Grymyr oppvekstsenter. Samtidig oppgir kommunen at barnehagedelen i Grymyr oppvekstsenter skal bestå. En flytting av skoleelevene fra oppvekstsenteret vil følgelig ha begrenset økonomisk gevinst, da kommunen ikke får avhendet bygget.

Tabell 11: Sammenstilling med vurdering av hovedkonsepter.

Oppsummering - vurdering av hovedkonsepter							
Konsept	Sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø	Sikre gode rammebetingelser for kvalitet i det pedagogiske tilbudet	Bruke større andel av ressursene på barn og unge, mindre på bygg	Skolekapasitet tilpasset forventet barne- og elevtall	Skolestruktur med anlegg som underbygger kommunens klima- og miljøstrategi	Desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk	Vurdering - oppsummert
0 - Uendret skolestruktur	-1	-1	-2	-2	-1	2	-1
1 - Beholde 4 av 7 skoler	1	1	1	2	2	-1	1 høy
2 - Beholde 5 av 7 skoler	1	0	0	1	1	0	1 lav
3 - Beholde 6 av 7 skoler	0	-1	-1	-1	0	1	0

7.3.1 Konsept 0 – Referanse- og sammenligningsalternativet med utbedring av vedlikeholdsetterslep

Konsekvenser og hovedgrep

Skolestruktur	<ul style="list-style-type: none"> Alle skoler videreføres som i dag, men oppgradert med grunnlag i vedlikeholdsetterslep/behov beskrevet i «Tilstandsanalysen for skoler» (2021).
Bygningsmessige tiltak	<ul style="list-style-type: none"> Alle de fem eldste skolene (Fredheim, Grymyr, Jaren, Moen og Sanne) blir oppgradert til tilstrekkelig grad av pedagogisk og teknisk egnethet.

Målsetting	Vurdering	Eval-ering
Sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø	<ul style="list-style-type: none"> Pedagogisk egnethet: Under halvparten av elevene vil være i lokaler med god pedagogisk egnethet (EG0), mens over halvparten av elevene vil være i lokaler med tilstrekkelig grad av pedagogisk egnethet (EG1). Faglig og sosialt miljø: På flere skoler vil det være elever som kun har 1-5 elever pr. trinn, noe som gjør miljøet sårbart sosialt og faglig. 	-1
Sikre gode rammebetingelser for kvalitet i det pedagogiske tilbudet	<ul style="list-style-type: none"> Skoledrift: Mange mindre skoler gjør at ressursene til administrasjon og elevtjenestene må deles opp slik at noen skoler får et mindre godt tilbud enn andre skoler for eksempel når det gjelder ressurser til elevtjeneste og administrasjon. Pedagogiske ressurser: Flere av skolene vil være små og ha svake forutsetninger for å utvikle robuste fagmiljø, profesjonsfaglige fellesskap, spesialpedagogiske team, kompetansebygging og samarbeid. Det er liten grad av likeverdige pedagogiske rammebetingelser på tvers av skolene. 	-1
Bruke større andel av ressursene på barn og unge, mindre på bygg	<ul style="list-style-type: none"> Bygningsdrift: Kommunen vil ha en svært stor mengde bygningsmasse å drifte og vedlikeholde pr. elev, på både kort og lang sikt. Konseptet innebærer også svært høy kostnad i form av drift av mange, fragmenterte enheter. Investering: Konseptet vil i svært stor grad påvirke kommunens totale investeringsbudsjett på både kort og lang sikt. 	-2
Skolekapasitet tilpasset forventet, fremtidig barne- og elevtall	<ul style="list-style-type: none"> Utnyttelse av eksisterende kapasitet: Brandbu barneskole vil ha en lav kapasitetsutnyttelse på 48-62 % frem mot 2040. Trintom vil frem til skoleåret 2027/28 ha 69-79 % kapasitetsutnyttelse, men denne vil deretter synke ned til 58-66 % frem mot 2040. Total skolekapasitet: 62 % av totalkapasiteten til barneskolene (eks. Bjonerøa) vil estimert være utnyttet skoleåret 2025/26. Kapasitetsutnyttelsen er forventet å synke videre ned og stabilisere seg rundt 52 % skoleåret 2030-31 og fremover mot 2040. 	-2

<p>Skolestruktur med skoleanlegg som underbygger kommunens klima- og miljøstrategi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Total bygningsmasse:</i> Kommunen vil ha svært mye bygningsmasse til skole pr. elev. Bygningsmassen totalt vil i mindre grad være arealeffektiv. • <i>Forbruk og avfall:</i> Oppgraderingene av alle de fem eldste skolene medfører mye bygningsavfall. På sikt vil det være behov for flere oppgraderinger i de eldste byggene. • <i>Energibruk:</i> Alle de fem eldste byggene krever høy energibruk til drift, selv om det blir noe forbedret etter oppgraderinger. 	<p>-1</p>
<p>Desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Geografisk dekning:</i> Det er svært stor geografisk spredning blant skolene. Det er svært god dekning og balanse mellom skolekapasiteten på østsiden og vestsiden av Jarenvannet. Grymyr oppvekstsenter består, • <i>Nærmiljøfunksjoner:</i> Det er mange, spredte lokaler tilgjengelige for nærmiljøene, kultur-/idrett- og fritidsfunksjoner. • <i>Identitet og stedsutvikling:</i> Brukermedvirkningen viser at alle skolene har stor påvirkning på lokal identitet og stedsutvikling, og at det er positivt å beholde alle skolene med tanke på grendene sin lokale identitetsfølelse. 	<p>+2</p>
<p>Vurdering - oppsummert</p>	<p>Alternativet er delvis i motsetning til hovedmålsetning.</p>	<p>-1</p>

7.4 Evaluering og vurdering av konsept 1 – beholde 4 av 7 skoler

Konsekvenser og hovedgrep	
Skolestruktur	<ul style="list-style-type: none"> 4 av 7 skoler videreføres som i dag, men oppgradert med grunnlag i vedlikeholdsetterslep/behov beskrevet i «Tilstandsanalysen for skoler» (2021). Moen skole, Sanne skole og Grymyr oppvekstsenter avhendes.
Bygningsmessige tiltak	<ul style="list-style-type: none"> De eldste skolene (Fredheim og Jaren) som skal beholdes, blir oppgradert til tilstrekkelig grad av pedagogisk og teknisk egnethet.

Målsetting	Vurdering	Evaluering
Sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø	<ul style="list-style-type: none"> <i>Pedagogisk egnethet:</i> Over halvparten av elevene vil være i lokaler med god pedagogisk egnethet (EG0), mens under halvparten av elevene vil være i lokaler med tilstrekkelig grad av pedagogisk egnethet (EG1). <i>Faglig og sosialt miljø:</i> Basert på prognosene vil alle skolene få trinn med minst 15 elever, noe som gjør miljøet mindre sårbart sosialt og faglig. 	+1
Sikre gode rammebetingelser for kvalitet i det pedagogiske tilbudet	<ul style="list-style-type: none"> <i>Skoledrift:</i> Ressursene til administrasjon og elevtjenesten kan i større grad samles. Følgelig kan det blant annet være flere enn rektor i administrasjonen og hyppigere tilstedeværelse av helsesykepleier på skolene. Det vil fremdeles være flere små skoler, så enda færre og større skoler ville vært mer effektivt når det gjelder skoledrift. <i>Pedagogiske ressurser:</i> Flere av skolene vil fremdeles være relativt små, med én parallell pr. trinn. Sammenlignet med for eksempel konsept 0, vil det likevel være bedre forutsetninger for robuste fagmiljø, profesjonsfaglige fellesskap, spesialpedagogiske team, kompetansebygging og samarbeid. Det vil i større grad enn de andre konseptene være likeverdige pedagogiske rammebetingelser på tvers av skolene. 	+1
Bruke større andel av ressursene på barn og unge, mindre på bygg	<ul style="list-style-type: none"> <i>Bygningsdrift:</i> Kommunen vil ha en mindre mengde bygningsmasse å drifte og vedlikeholde pr. elev enn de andre konseptene, på både kort og lang sikt. Det vil fremdeles være potensiale for innsparing når det gjelder både størrelse på skolene og alder på de to eldste byggene som blir beholdt og oppgradert. Gitt at barnehagen fremdeles skal bruke den samme bygningen som i dag på Grymyr, vil det være noe innsparing på bygningsdrift, men denne vil være begrenset sammenlignet med innsparingen i de andre byggene. <i>Investering:</i> Alternativet vil i mindre grad påvirke kommunens totale investeringsbudsjett på både kort og lang sikt. 	+1

<p>Skolekapasitet tilpasset forventet, fremtidig barne- og elevtall</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Utnyttelse av eksisterende kapasitet:</i> Brandbu barneskole vil med andelen av elevene fra Moen skole ha en god kapasitetsutnyttelse på 81 % skoleåret 2025/26, men videre frem mot 2040 ha en lavere kapasitetsutnyttelse på 66-79 %. Trintom skole vil med andelen elever fra Sanne ha en god kapasitetsutnyttelse på 89 % skoleåret 2025/26, og fra 2027 frem mot 2040 en noe lavere kapasitetsutnyttelse på 71-79 %. • <i>Total skolekapasitet:</i> 86 % av totalkapasiteten til barneskolene (eks. Bjonerøa) vil estimert være utnyttet skoleåret 2025/26. Kapasitetsutnyttelsen er forventet å synke videre ned og stabilisere seg rundt 74 % skoleåret 2030-31 og fremover mot 2040. 	<p>+2</p>
<p>Skolestruktur med skoleanlegg som underbygger kommunens klima- og miljøstrategi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Total bygningsmasse:</i> Kommunen vil ha betydelig mindre bygningsmasse til skole pr. elev enn i konsept 0. Totalt vil bygningsmassen hovedsakelig være arealeffektiv, selv om færre, større og nyere skoler ville gitt stordriftsfordeler med tanke på for eksempel spesialrom og mer effektiv planløsning. • <i>Forbruk og avfall:</i> Sammenlignet med de andre konseptene vil det være færre bygg som skal oppgraderes, noe som medfører mindre bygningsavfall. På sikt vil det være behov for flere oppgraderinger i de to eldste byggene som vil bli beholdt. • <i>Energibruk:</i> Totalt sett vil energibehovet bli redusert betydelig sammenlignet med spesielt konsept 0. De to eldste byggene krever fremdeles høyere energibruk til drift enn de nyeste byggene, selv om de blir noe forbedret etter oppgraderinger. 	<p>+2</p>
<p>Desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Geografisk dekning:</i> Sammenlignet med konsept 0 vil konseptet gi dårligere geografisk dekning, spesielt på vestsiden av Jarenvannet. Samtidig er det mange skoler tatt i betraktning det lave elevtallet totalt i kommunen. Med tanke på både kapasitet og økonomi er det ikke hensiktsmessig å beholde skoleelevene i oppvekstsenteret på Grymyr. • <i>Nærmiljøfunksjoner:</i> Det vil bli en betydelig reduksjon i lokaler tilgjengelige for nærmiljøene, kultur-/idrett- og fritidsfunksjoner. • <i>Identitet og stedsutvikling:</i> Brukermedvirkningen viser at det vil oppleves som negativt for nærmiljøene å miste den eksisterende nærskolen sin. 	<p>-1</p>
<p>Vurdering - oppsummert</p>	<p>Alternativet er i henhold til hovedmålsetning.</p>	<p>+1 høy</p>

7.5 Evaluering og vurdering av konsept 2 – beholde 5 av 7 skoler

Konsekvenser og hovedgrep

Skolestruktur	<ul style="list-style-type: none"> 5 av 7 skoler videreføres som i dag, men oppgradert med grunnlag i vedlikeholdsetterslep/behov beskrevet i «Tilstandsanalysen for skoler» (2021). Moen og Sanne skole avhendes.
Bygningsmessige tiltak	<ul style="list-style-type: none"> De eldste skolene (Fredheim, Grymyr og Jaren) som skal beholdes, blir oppgradert til tilstrekkelig grad av pedagogisk og teknisk egnethet.

Målsetting	Vurdering	Evaluer- ing
Sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø	<ul style="list-style-type: none"> <i>Pedagogisk egnethet:</i> Over halvparten av elevene vil være i lokaler med god pedagogisk egnethet (EG0), mens under halvparten av elevene vil være i lokaler med tilstrekkelig grad av pedagogisk egnethet (EG1). <i>Faglig og sosialt miljø:</i> Flere skoler vil få trinn med minst 15 elever, noe som gjør miljøet mindre sårbart sosialt og faglig. Samtidig vil noen av skolene fremdeles ha trinn som har under 10 elever. 	+1
Sikre gode rammebetingelser for kvalitet i det pedagogiske tilbudet	<ul style="list-style-type: none"> <i>Skoledrift:</i> Ressursene til administrasjon og elevtjenesten kan i større grad samles. Følgelig kan det blant annet være flere enn rektor i administrasjonen og hyppigere tilstedeværelse av helsesykepleier på skolene. Det vil fremdeles være flere små skoler, så enda færre og større skoler ville vært mer effektivt når det gjelder skoledrift. Sammenlignet med konsept 1 kommer dette konseptet noe dårligere ut. <i>Pedagogiske ressurser:</i> Flere av skolene vil fremdeles være relativt små, med både fådelte skoler og én parallell pr. trinn. Sammenlignet med konsept 0 og 3, vil det likevel være bedre forutsetninger for robuste fagmiljø, profesjonsfaglige fellesskap, spesialpedagogiske team, kompetansebygging og samarbeid. Sammenlignet med konsept 1 vil det ikke i like stor grad være likeverdige pedagogiske rammebetingelser på tvers av skolene. 	0
Bruke større andel av ressursene på barn og unge, mindre på bygg	<ul style="list-style-type: none"> <i>Bygningsdrift:</i> Kommunen vil ha en mindre mengde bygningsmasse å drifte og vedlikeholde pr. elev enn i konsept 0, på både kort og lang sikt. Det vil fremdeles være potensiale for innsparing når det gjelder både størrelse på skolene og alder på de tre eldste byggene som blir beholdt og oppgradert. <i>Investering:</i> Konseptet vil i noe grad påvirke kommunens totale investeringsbudsjett på både kort og lang sikt. 	0

<p>Skolekapasitet tilpasset forventet, fremtidig barne- og elevtall</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Utnyttelse av eksisterende kapasitet:</i> Brandbu barneskole vil med andelen av elevene fra Moen skole ha en god kapasitetsutnyttelse på 81 % skoleåret 2025/26, men videre frem mot 2040 ha en lavere kapasitetsutnyttelse på 66-79 %. Trintom skole vil med andelen elever fra Sanne ha en god kapasitetsutnyttelse på 89 % skoleåret 2025/26, og fra 2027 frem mot 2040 en noe lavere kapasitetsutnyttelse på 71-79 %. • <i>Total skolekapasitet:</i> 80 % av totalkapasiteten til barneskolene (eks. Bjonerøa) vil estimert være utnyttet skoleåret 2025/26. Kapasitetsutnyttelsen er forventet å synke videre ned og stabilisere seg rundt 68 % skoleåret 2030-31 og fremover mot 2040. 	<p>+1</p>
<p>Skolestruktur med skoleanlegg som underbygger kommunens klima- og miljøstrategi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Total bygningsmasse:</i> Kommunen vil ha i stor grad ha mindre bygningsmasse til skole pr. elev enn i konsept 0. Totalt vil bygningsmassen i noe grad være arealeffektiv, selv om færre, større og nyere skoler ville gitt stordriftsfordeler med tanke på for eksempel spesialrom og mer effektiv planløsning. • <i>Forbruk og avfall:</i> Sammenlignet med konsept 0 vil det være færre bygg som skal oppgraderes, noe som medfører mindre bygningsavfall. Samtidig er det flere bygg som må oppgraderes enn i konsept 1. På sikt vil det være behov for flere oppgraderinger i de tre eldste byggene som vil bli beholdt, men Grymyr oppvekstsenter har i mindre grad enn de andre fire, eldste skolene behov for oppgraderinger. • <i>Energibruk:</i> Totalt sett vil energibehovet bli redusert i noe grad sammenlignet med spesielt konsept 0. De tre eldste byggene krever fremdeles høyere energibruk til drift enn de nyeste byggene, selv om de blir noe forbedret etter oppgraderinger. 	<p>+1</p>
<p>Desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Geografisk dekning:</i> Sammenlignet med konsept 0 vil konseptet gi noe dårligere geografisk dekning. Samtidig er det mange skoler tatt i betraktning det lave elevtallet totalt i kommunen. Oppvekstsenteret på Grymyr består, noe som gir noe bedre dekning enn i konsept 1. • <i>Nærmiljøfunksjoner:</i> Det vil bli noe færre lokaler tilgjengelige for nærmiljøene, kultur-/idrett- og fritidsfunksjoner. • <i>Identitet og stedsutvikling:</i> Brukermedvirkningen viser at det vil oppleves som negativt for nærmiljøene å miste den eksisterende nærskolen sin. 	<p>0</p>
<p>Vurdering - oppsummert</p>	<p>Alternativet er i henhold til hovedmålsetning.</p>	<p>+1 lav</p>

7.6 Evaluering og vurdering av konsept 3 – beholde 6 av 7 skoler

Konsekvenser og hovedgrep	
Skolestruktur	<ul style="list-style-type: none"> 6 av 7 skoler videreføres som i dag, men oppgradert med grunnlag i vedlikeholdsetterslep/behov beskrevet i «Tilstandsanalysen for skoler» (2021). Moen skole avhendes.
Bygningsmessige tiltak	<ul style="list-style-type: none"> De eldste skolene (Fredheim, Grymyr, Jaren og Sanne) som skal beholdes, blir oppgradert til tilstrekkelig grad av pedagogisk og teknisk egnethet.

Målsetting	Vurdering	Evaluer- ing
Sikre barn og ansattes fysiske og psykiske miljø	<ul style="list-style-type: none"> <i>Pedagogisk egnethet:</i> Over halvparten av elevene vil være i lokaler med god pedagogisk egnethet (EG0), mens under halvparten av elevene vil være i lokaler med tilstrekkelig grad av pedagogisk egnethet (EG1). Andelen elever i lokaler med EG0 vil være noe mindre enn i konsept 1 og 2, men flere enn i konsept 0. <i>Faglig og sosialt miljø:</i> På flere skoler vil det være elever som kun har 1-5 elever pr. trinn, noe som gjør miljøet sårbart sosialt og faglig. Sammenlignet med konsept 0 vil det i liten grad være endring. 	0
Sikre gode rammebetingelser for kvalitet i det pedagogiske tilbudet	<ul style="list-style-type: none"> <i>Skoledrift:</i> Ressursene til administrasjon og elevtjenesten kan i noe grad samles, men innsparingen vil være lav sammenlignet med både konsept 1 og 2. <i>Pedagogiske ressurser:</i> Flere av skolene vil fremdeles være relativt små, med både fådelte skoler og én parallell pr. trinn. Sammenlignet med konsept 0 vil det være noe bedre forutsetninger for robuste fagmiljø, profesjonsfaglige fellesskap, spesialpedagogiske team, kompetansebygging og samarbeid. Sammenlignet med konsept 1 og 2 vil det i mindre grad være likeverdige pedagogiske rammebetingelser på tvers av skolene. 	-1
Bruke større andel av ressursene på barn og unge, mindre på bygg	<ul style="list-style-type: none"> Kommunen vil ha en stor mengde bygningsmasse å drifte og vedlikeholde pr. elev, på både kort og lang sikt. Konseptet innebærer også høy kostnad i form av drift av mange, fragmenterte enheter, men vil være noe bedre enn konsept 0. <i>Investering:</i> Konseptet vil i stord grad påvirke kommunens totale investeringsbudsjett på både kort og lang sikt. 	-1

<p>Skolekapasitet tilpasset forventet, fremtidig barne- og elevtall</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Utnyttelse av eksisterende kapasitet:</i> Brandbu barneskole vil med andelen av elevene fra Moen skole ha en god kapasitetsutnyttelse på 81 % skoleåret 2025/26, men videre frem mot 2040 ha en lavere kapasitetsutnyttelse på 66-79 %. Trintom vil frem til skoleåret 2027/28 ha 69-79 % kapasitetsutnyttelse, men denne vil deretter synke ned til 58-66 % frem mot 2040. • <i>Total skolekapasitet:</i> 69 % av totalkapasiteten til barneskolene (eks. Bjonerua) vil estimert være utnyttet skoleåret 2025/26. Kapasitetsutnyttelsen er forventet å synke videre ned og stabilisere seg rundt 59 % skoleåret 2030-31 og fremover mot 2040. 	<p>0</p>
<p>Skolestruktur med skoleanlegg som underbygger kommunens klima- og miljøstrategi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Total bygningsmasse:</i> Kommunen vil ha mye bygningsmasse til skole pr. elev. Bygningsmassen totalt vil i mindre grad være arealeffektiv, men sammenlignet med konsept 0 vil Brandbu barneskole ha høyere utnyttelse av bygningsmassen. • <i>Forbruk og avfall:</i> Oppgraderingene av de fire eldste skolene medfører en del bygningsavfall, og mer enn i konsept 1 og 2. På sikt vil det være behov for flere oppgraderinger i de eldste byggene. • <i>Energibruk:</i> De fire eldste byggene krever høy energibruk til drift, selv om det blir noe forbedret etter oppgraderinger. Sammenlignet med konsept 0, blir det noe reduksjon i energibruk gjennom avhending av Moen skole. 	<p>0</p>
<p>Desentralisert skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Geografisk dekning:</i> Sammenlignet med konsept 0 vil konseptet gi noe dårligere geografisk dekning. Samtidig er det mange skoler tatt i betraktning det lave elevtallet totalt i kommunen. Både Sanne skole og oppvekstsenteret på Grymyr består, noe som gir noe bedre dekning enn i konsept 1 og 2. • <i>Nærmiljøfunksjoner:</i> Det vil bli ett færre lokale tilgjengelige for nærmiljøene, kultur-/idrett- og fritidsfunksjoner. • <i>Identitet og stedsutvikling:</i> Brukermedvirkningen viser at det vil oppleves som negativt for nærmiljøet å miste den eksisterende nærskolen sin, men dette er færre antall enn i konsept 1 og 2. 	<p>+1</p>
<p>Vurdering - oppsummert</p>	<p>Alternativet er delvis i henhold til hovedmålsetning.</p>	<p>0</p>

8 Anbefaling Norconsult

Barnehage:

- Vesleskogen reetableres i Bjørklund barnehage
- Bjøneroa: Oppvekstsenter med felles ledelse samlokalisert med SFO
- Grymyr: Barnehagen videreføres i oppvekstsenteret. Vedlikeholdsetterlepet reduseres tilsvarende.

Grunnskole

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtatte mål- og vurderingskriterier for dette utredningsarbeidet, er det **konsept 1** som svarer best ut kommunestyrets kriterier.

Konsept 1 klarer å **utnytte ledig skolekapasitet** ved både Brandbu barneskole, Trintom skole og Jaren skole.

Konsept 1 gir mindre bygningsareal å drifte for kommunen, frigir midler til omfordeling, vedlikeholdsetterlepet reduseres og løsningen gir mindre behov for investeringsmidler i framtidige økonomiplaner.

Konsept 1 øker samtidig størrelsen på barneskolene - og gir større fag- og elevmiljøer på barnetrinnene. Dette er rammevilkår som gir fordeler innen fagsammensetninger, rekruttering, ledelse og oppfølging fra hjelpe- og støttetjenestene rundt skolene / elevene.

Sluttkommentar:

Norconsult har ikke vurdert ungdomsskolestrukturen. Med forventet langsiktig elevtallsnedgang til 400-450 elever samlet på ungdomstrinnet, gir dette grunnlag for å etablere en felles ungdomsskole for hele kommunen (utenom Bjøneroa). Dette kan være en langsiktig og helhetlig løsning for ungdomstrinnet om det er handlingsrom for større investeringer.

Videre ligger det mange gode skolefaglige og kapasitetsmessige fordeler med å bygge en ny tredje barneskole f.eks. i vestre del av Gran – sammen med Brandbu barneskole og Trintom skole. En slik skole bør dimensjoneres for 300/350 elever.